

vergadering **C272 – OND28**

zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 19 september 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de praktische organisatie van de invoering van de ijkingsproeven - 2095 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toekomst van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) en de universitaire ontwikkelingssamenwerking - 2092 (2012-2013)	10
Vraag om uitleg van de heer Jean-Jacques De Gucht tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het uitgebreider behandelen van alle aspecten rond het levenseinde in de curricula van de diverse opleidingen in de gezondheidszorg - 2080 (2012-2013)	12
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Aanmoedigingsfonds - 2097 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen voor het nieuwe Aanmoedigingsfonds - 2126 (2012-2013)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de verkorte opleiding tot leraar en de overstap van de privésector naar het onderwijs - 2108 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nieuwe geplande anciënniteitsregeling voor de zijinstromers - 2141 (2012-2013)	19
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over praktische en inhoudelijke bedenkingen bij omzendbrief SO 74 - 2190 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het plan-Smet tegen luxeversuim - 2224 (2012-2013)	25
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan stageplaatsen - 2128 (2012-2013)	30
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over planlast - 2134 (2012-2013)	32

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraken van KU Leuven-rector Torfs over de 'ranking' van scholen op basis van de publicatie van de slaagcijfers in het hoger onderwijs van hun leerlingen

- 2169 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het publiceren van cijfers over de slaagkansen in het hoger onderwijs

- 2225 (2012-2013)

36

■

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de praktische organisatie van de invoering van de ijkingsproeven - 2095 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik heb de minister al een vraag over oriëntatieproeven gesteld voor de vakantie en ook een persbericht verstuurd. Als het interessant is, moet je dat doen. Het was ook interessant.

Minister, u hebt dan het initiatief van de ijkingsproeven aangekondigd. U had aangekondigd dat er een principiële afspraak was gemaakt over de invoering van die ijkingsproef voor jongeren die een opleiding aan een hogeschool of universiteit aanvatten. Die proef zou u verplicht maken maar niet-bindend. Een jongere die niet slaagt, kan zijn studiekeuze handhaven. Maar door de ijkingsproef, die per richting moet aansluiten op het studieprogramma, weet een kandidaat-student of het goed zit met zijn motivatie en aan welke competenties hij nog moet sleutelen om met succes de hogere opleiding te beginnen.

De ijkingsproef komt er omdat minder dan de helft van de studenten het eerste jaar in het hoger onderwijs volledig en met gunstige cijfers afrondt. Ik heb eergisteren de cijfers van de eerste bachelor rechten in Gent bekeken en wij komen amper aan 35 procent geslaagden over de twee zittijden. Dit om u maar een voorbeeld te geven dat in bepaalde richtingen het slaagpercentage in het eerste jaar bedroevend laag blijft.

Nu groeit er wat verwarring over het onderwijsniveau waarop deze ijkingsproef zal worden ingevoerd. Enerzijds worden er voor diverse opleidingen al aan de universiteiten zelf 'ijkings'- of oriënteringsproeven georganiseerd. Daar zijn al heel wat persberichten over geweest. Zo wordt er voor jongeren die volgend academiejaar de opleiding burgerlijk ingenieur starten, voor de eerste keer aan alle Vlaamse universiteiten een 'ijkingsstoets' georganiseerd. Daarnaast organiseerden de universiteiten van Antwerpen, Brussel, Gent en Leuven op maandag 1 juli een ijkingsproef voor zesdejaars van het secundair onderwijs die een opleiding exacte wetenschappen willen aanvatten.

Er is ook een soort tweede zitting geweest in de loop van de maand september. Daaraan namen goed 1200 studenten deel. Deze ijkingsproeven vormen voor alle duidelijkheid geen toelatingsproef, zoals die voor de opleiding geneeskunde bestaat, omdat minister Smet en alle betrokkenen in het onderwijs vasthouden aan een democratische toegang tot het hoger onderwijs. Maar het zou evenmin een proef zijn die jongeren oriënteert naar een opleiding die bij hun vaardigheden past, want een ijkingsproef hier toont enkel aan of een bepaalde academische opleiding al dan niet geschikt is voor de student. De ijkingsproef oriënteert de studenten dus niet naar een richting, maar zou hen moeten aangeven of ze voldoende competenties hebben voor de richting die ze al hebben gekozen. Dat is een belangrijke nuance.

Nu zouden onderwijsdeskundigen aan de universiteiten, zoals professor Duyck en een aantal collega's in Gent, sinds twee jaar al expertise hebben opgebouwd. In het academiejaar 2011-2012 werden alle beginnende studenten in vier richtingen van de humane wetenschappen getest op hun rekenkundige vaardigheden en redeneervermogen. Voor niet eens zo moeilijke vragen haalde een kwart minder dan de helft van de punten. De gemiddelde score bedroeg 15 op 20. Die ligt lager bij de ijkingsproeven die nu zijn uitgevoerd. De professoren pleiten ervoor dit stelsel van ijkingsproeven aan de universiteiten te veralgemenen. Met deze opmerking wil ik aanduiden dat de expertise wel degelijk aanwezig is.

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zit blijkbaar op een andere lijn. Dat is de reden voor mijn vraag, minister, zodat er duidelijk zou worden geschapen in deze kwestie. In een advies dat de

Vlor eind maart uitbracht, werd voor een betere studiekeuzebegeleiding in eerste instantie naar de secundaire scholen, de centra voor leerlingenbegeleiding en de pedagogische begeleidingsdiensten gekeken: “Secundaire scholen moeten werken vanuit een gedeelde visie op studiekeuzebegeleiding en daarover duidelijke doelstellingen formuleren. Directie, schoolteam en elke individuele leraar spelen een belangrijke rol. De Vlor vindt dan ook dat competenties in studiekeuzebegeleiding deel moeten uitmaken van het beroepsprofiel van de leraar. Leraren en CLB-medewerkers moeten daarin steviger ondersteund worden met nascholing.”

Vrij vertaald zou dat betekenen dat ijkingsproeven volgens de Vlor beter in de secundaire scholen georganiseerd worden. Daarnaast is er het masterplan voor het secundair onderwijs dat stelt: “Ook in de loop van het secundair onderwijs worden voor taal, wiskunde en wetenschappen meetmomenten ingevoerd met dezelfde doelstellingen. Hierbij gaat het zowel om het meten of de eindtermen behaald zijn als om het meten van leerwinst.” Ook in dat masterplan staat het secundair onderwijs centraal.

De geschetste ontwikkelingen over de ijkingsproeven geven de indruk dat de visie van de minister, die, als we het masterplan mogen geloven, eerder aansluit bij de Vlor, door de feiten wordt achterhaald. Ik vraag daaromtrent klaarheid omdat universiteiten en hogescholen initiatieven tot die ijkingsproeven hebben genomen.

Minister, staat u achter de initiatieven van de ijkingsproeven zoals die door universiteiten worden ontwikkeld en die op volle toeren draaien? Ziet u de meetmomenten die in het secundair onderwijs zouden moeten worden ingevoerd, zoals in het masterplan staat, als complementair met de universitaire ijkingsproeven of als een alternatief daarvoor?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister, ook ik heb hierover een aantal bedenkingen en vragen geformuleerd in het verleden. Ik wens collega Bouckaert bij te treden in zijn vraagstelling. Ik zal zijn vragen dus niet herhalen.

Ik was verbaasd toen ik op 13 augustus in de krant las dat er bij de universiteiten geen consensus meer bestond. Rector Rik Torfs gaf toen zijn mening over de bindingsproef. Uit het artikel begreep ik wel dat u na lang aarzelen toch positief stond tegenover de verplichte niet-bindende oriëntatieproef. U weet dat wij daar ook voorstander van zijn, en wij niet alleen, ook de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB), de Scholierenkoepel, het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO), et cetera hebben zich geschaard achter verschillende suggesties – zoals dit – in het kader van een betere studiekeuzebegeleiding.

Wat vond u van de analyse van rector Torfs? (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Hij stelde onomwonden dat er een probleem is met de kwaliteit van het secundair onderwijs aangezien zoveel van zijn eerstejaarsstudenten de leerstof niet kunnen assimileren in een jaar tijd. Hij was tegen de ijkingsproef, maar dat is nu in positieve zin geëvolueerd. Wat vindt u daarvan? We kunnen de ijkingsproef ook zien als een oriëntatieproef. Waarom refereert u aan een andere vraag?

Ik heb met enkele professoren van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) over hun ijkingsproeven gesproken en zij zijn zeer tevreden met het resultaat daarvan.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De uitspraken van rector Torfs komen nog aan bod bij vraag 9. Ik zal daar dan op reageren. Hij heeft voorgesteld om de slaagpercentages in het hoger onderwijs bekend te maken.

Mevrouw Ann Brusseel: Dat is goed, we moeten het daarover hebben, dat is belangrijk. Maar rector Torfs wees ook de niet-bindende oriëntatie- en ijkingsproeven van de hand. Daarover heeft de heer Bouckaert het toch?

Minister Pascal Smet: Goed.

Om te beginnen, ik heb niet geaarzeld. Ik heb dat laten rijpen. Ik heb wijs beraad gepleegd, en betrokkenen geconsulteerd om tot een standpunt te komen. Ik heb dat hier gezegd vrij kort na een vergadering met alle hoofden van het secundair onderwijs, de vertegenwoordigers van de associaties en zelfs enkele rectoren. Er is een gezamenlijk overleg geweest.

Op de middellange termijn – in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs – moeten we ervoor zorgen dat de eindtermen worden afgestemd op de startcompetenties van het hoger onderwijs. Dat is de evidentie zelf. De verklaring van rector Torfs en anderen wijst erop dat zij denken dat dat niet altijd het geval is.

Bovendien hebben we vastgesteld dat er geen structureel overleg is tussen het secundair en het hoger onderwijs over de eindtermen. In het kader van de hervorming van het secundair onderwijs hebben we beslist om dat structureel te organiseren en die afstemming te doen. In het kader van de doorlichting van de meer dan driehonderd studierichtingen die ons secundair onderwijs rijk is, zullen de arbeidsmarktactoren maar ook de hogeronderwijsinstellingen, de associaties van universiteiten en hogescholen betrokken worden bij die doorlichting. Dan zullen ze nagaan wat relevant is en wat niet. De hogeronderwijsinstellingen zullen hier opnieuw een belangrijke rol spelen.

In het kader van de hervorming van het secundair onderwijs is ook beslist dat op basis van de nieuwe classificatie van doorstromingsrichtingen, arbeidsmarktrichtingen en richtingen die tot beide kunnen leiden, degenen die in het secundair onderwijs kiezen voor een arbeidsmarktgerichte opleiding, geen rechtstreekse toegang meer zullen hebben tot het hoger onderwijs. Ze zullen eerst een schakeltraject moeten volgen. Dat is iets voor de langere termijn. Deze beslissingen zijn zeer belangrijke structuuringrepen. In afwachting daarvan hebben we de komende jaren nog de huidige situatie.

Er is gebleken dat de verplichte niet-bindende ijkingsproef op het niveau van het hoger onderwijs beginnend bij de universiteiten de voorkeur wegdroeg. Maar dat moet discipline per discipline worden ontwikkeld. Men moet daarvan leren. Ik weet ook wel – en ik heb het gemerkt en achteraf ook gehoord – dat mensen van mening kunnen veranderen. Op die vergadering hebben we de principebeslissing genomen. Als mensen nadien praktisch en concreet gaan nadenken, blijkt het niet zo evident te zijn om zo'n proef te ontwikkelen. Dat zal tijd vergen.

Voor zover ik weet is de Associatie KU Leuven daar nog altijd groot voorstander van, ook al zegt de rector iets anders. Dat moet dan maar eens worden uitgeklaard. Ik weet ook wel, mevrouw Brusseel, en dat weet ik al vier jaar, dat niet iedereen binnen een instelling hetzelfde denkt. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

Ik vind niet dat er een tegenstelling bestaat tussen de visie van de Vlor en de ijkingsproeven. Het is gewoon complementair.

Natuurlijk, en dat vind ik en dat vinden de hogeronderwijsinstellingen ook, begint dat allemaal in het secundair onderwijs al. We hebben daar al heel wat initiatieven genomen en moeten er ook nog heel wat nemen, maar het is nogal evident dat het daar begint. Als secundaire scholen ook oriënteringstrajecten gaan uitwerken, dan doen ze dat maar. Dat versterkt het proces om tot inzichten te komen. Op onderwijskiezer.be kun je dat soort instrumenten trouwens al vinden, en die worden ook steeds meer gebruikt door de jongeren. Het een sluit het ander helemaal niet uit. Ik zie ze veeleer als complementair in de ontwikkeling. Er is daar dus geen tegenstelling.

Ik verwacht dat we over een paar weken of maanden – nog tijdens deze legislatuur – opnieuw samen zullen zitten, of de principebeslissing die we tijdens die vergadering genomen hebben, zullen afkloppen. Dan kunnen we dat misschien ook in een duidelijk beleidsinstrument gieten.

De ijkingsproef is maar één element in een ruimer proces van oriëntering en sluit helemaal niet uit dat ook in het secundair onderwijs meetmomenten worden ingevoerd. Uiteraard moet dat trajectmatig gebeuren. In het masterplan van de hervorming van het secundair onderwijs is een van de grote uitgangspunten het garanderen van een actieve en permanente studiebegeleiding en studie- en beroepskeuzebegeleiding, die verder gaat dan alleen het toewerken naar de keuzemomenten en die al start in het basisonderwijs.

We zijn volop bezig met de uitbouw van onderwijskiezer.be tot een grote portaalsite voor alle informatie, testen en assessments die er in Vlaanderen bestaan. Je hebt klaarvooronderwijs.be, de Leerpatronen en Motivatie-vragenlijst (LEMO) en zo meer. Die worden allemaal samengebracht.

Op dit moment worden ook de pedagogische begeleidingsdiensten doorgelicht. Zij hebben daar ook een rol in te spelen. Er zal ook een audit komen van de CLB's, die daar ook een rol in te spelen hebben. Er zal de komende maanden en jaren dus wel wat veranderen. De richting is aangegeven in het masterplan van het secundair onderwijs, de concrete voorbereidingen zijn allemaal gestart. We hebben al ontwikkelingen gedaan, met onderwijskiezer.be. Daar kun je bijvoorbeeld ook zien of een bepaalde richting tot een knelpuntberoep leidt. Die informatie is dus allemaal al beschikbaar.

Er is dus geen sprake van een contradictie, mijnheer Bouckaert, maar van complementariteit. Ik blijf erachter staan dat de verplichte, niet-bindende ijkingsproeven er komen. Je merkt trouwens ook dat in het kader van de lerarenopleiding steeds meer stemmen in die richting opgaan.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik dank u voor het antwoord. Het brengt al wat klaarheid in de situatie. Ik denk ook dat het een complementaire zaak moet zijn tussen het secundair onderwijs en de universiteiten. Complementair betekent 'aanvullend', het een moet het ander dus aanvullen, het mag geen duplicatie zijn. We moeten ervoor zorgen dat de leerlingen niet aan allerlei testen worden onderworpen en dat de uitslag van die testen dan soms contradictorisch is en men er het hoofd bij verliest.

Het middelbaar onderwijs moet mijns inziens oriënteren naar een studieveld en studierichtingen. Men moet de keuze dus langzaam laten groeien. Dat moet in het middelbaar onderwijs niet gebeuren met testen. Dat mag niet met momentopnames gebeuren, maar moet voortvloeien uit de beoordelingen van leraren en klassenraden, die de competenties van de kinderen zeer nauwgezet kunnen opvolgen, omdat ze daar bestendig mee geconfronteerd worden op tamelijk individuele basis. Dat is het grote voordeel van het middelbaar onderwijs.

De ijkingsproeven moeten dan aangeven of je klaar bent voor die keuze. Daar is dus een mooie complementariteit in te vinden. Maar dan moet men ervoor zorgen dat het geen duplicatie wordt, zodat iedereen niet zomaar begint te testen en onze leerlingen zot worden van al dat getest en gedoe.

U gaf al aan dat de ijkingsproeven allemaal voor 'harde' richtingen zijn, waar je harde en gemakkelijk testbare competenties hebt: chemie, wiskunde enzovoort. Het wordt al een stuk moeilijker met rechten of politieke wetenschappen. Maar de noodzaak blijft en is er niet minder urgent om, gelet op de enorme falingspercentages in die richtingen, die vaak nog hoger liggen dan in de exacte wetenschappen.

Is er een perspectief om de ijkingsproeven ook naar de humane wetenschappen uit te breiden? Krijgt u daar signalen over? Er is mijns inziens ook een decreet nodig om de ijkingsproeven verplicht te maken. Zou een dergelijk decreet nog in deze legislatuur kunnen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. U hebt mij nieuwsgierig gemaakt. U zegt dat de eindtermen op lange termijn zullen worden afgestemd

op de startcompetenties van het hoger onderwijs. Ik heb niet zo'n goed gevoel bij uw woorden, want dan gaat u er eigenlijk van uit dat de eindtermen nu niet allemaal afstemmen op de startcompetenties van ons hoger onderwijs. Rector Torfs heeft in dat geval ongetwijfeld gelijk dat daar een probleem is. Ik weet het: u kunt zulke moeilijke zaken niet in een-twee-drie aanpassen. Maar toch had ik liever gehoord dat u dat op korte termijn zou bekijken.

Op een bepaald moment heb je een objectieve graadmeter nodig om te kunnen stellen wat het niveau is. Blijkbaar hebben we daar met ons systeem van eindtermen, dat al jarenlang in gebruik is, toch niet de meest succesvolle formule voor. Een aantal zaken, bijvoorbeeld de niet-bindende oriëntatieproef voor alle afdelingen, ook voor de alfawetenschappen, zoals de heer Bouckaert terecht opmerkt, zouden een betere indicatie kunnen geven. De meeste andere EU-lidstaten gaan zelfs verder en proberen aan het einde van hun humaniora een eerder centrale objectieve graadmeter te zoeken, onder verschillende vormen, zoals 'A & O Levels', baccalaureaat enzovoort. Als je zo ver niet wilt gaan, moet je dan inderdaad wel in de richting van zo'n oriëntatieproef denken.

Ik heb er vertrouwen in dat, indien we het initiatief aan de universiteiten laten, er degelijke proeven zullen worden ontwikkeld. Het zou wel lang kunnen duren vooraleer dat voor de verschillende studierichtingen op poten wordt gezet. Ik vrees dat de kandidaat-studenten wat in de kou zullen blijven staan als ze willen weten hoe het gesteld is met hun precieze competenties. Minister, dat is mijn bezorgdheid. Voor het overige ben ik blij dat er stappen vooruit worden gezet in deze discussie.

U zegt dat men binnen de universiteiten ook niet altijd eensgezind is. Misschien zoals binnen de Vlaamse Regering wanneer het over een woonbonus gaat? Dat is menselijk, ik heb daar alle begrip voor.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Of binnen de Open Vld, een notoir voorbeeld en bron van inspiratie op dat vlak.

Alle gekheid op een stokje, u zegt dat u een wat ongemakkelijk gevoel hebt. Dat is net een van de redenen waarom we dat secundair onderwijs willen hervormen en dat er een andere ordening nodig is. Wanneer studenten een bepaalde richting volgen, moeten ze heel goed weten of die doorstromingsgericht is of tot de arbeidsmarkt leidt. Ik heb er geen enkel probleem mee om die cijfers op macroniveau per studierichting bekend te maken, maar ook op schoolniveau. Mensen mogen die cijfers kennen. We beschikken over die informatie, en die mag best transparant zijn. Anders baseert men zich toch alleen maar op vooroordelen of op wat men weet van horen zeggen. Het is beter om transparant te zijn. Er bestaan in ons secundair onderwijs nu eenmaal richtingen waarvan mensen denken dat ze tot het hoger onderwijs leiden, terwijl uit de cijfers blijkt dat dat helemaal niet zo evident is. Natuurlijk zijn er altijd uitzonderingen mogelijk. Ik beschouw het bekendmaken van die cijfers als een heel belangrijk onderdeel.

U zou kunnen zeggen dat we dat nog snel moeten repareren. We hebben ervoor gekozen dat niet te doen omdat het een heel omvangrijke operatie is om die driehonderd studierichtingen door te lichten met de arbeidsmarkt, met de instellingen van het hoger onderwijs, op hun relevantie, inhoud enzovoort. Nadien moeten die nog geordend worden: welke leiden tot doorstromingen, tot de arbeidsmarkt, of tot beide? We mogen dat niet onderschatten. Het heeft niet veel zin dat nu nog te doen. Daarom vind ik het ook belangrijk dat we die informatie heel snel aan de ouders geven, zodat ze weten welke richtingen toch de meeste kans geven op doorstroming. Het zal wel nog wat puzzelwerk zijn voor de ouders, maar goed, ze krijgen de informatie dan toch.

Mijnheer Bouckaert, u hebt een terechte opmerking gemaakt. De bedoeling van die ijkingsproef is na te gaan of de startcompetenties die belangrijk zijn voor het eerste jaar aanwezig zijn. Het is gemakkelijk om dat te meten voor de wat 'hardere' richtingen, zoals

wiskunde, maar het wordt al heel wat moeilijker voor de humane wetenschappen. Dat zijn ook de echo's die ik opvang. Het is gemakkelijk gezegd, maar het is niet zo evident om dat in de praktijk te ontwikkelen. Soms heeft men, naast kennis, eerder wat vaardigheden nodig. Het is niet zo evident om die dan te vatten in een test. Daarom vind ik het ook goed dat we het discipline per discipline ontwikkelen.

Men heeft daar geen decreet voor nodig. Een instelling kan zelf beslissen de competenties van de studenten te testen. Bovendien is dat ook in het belang van de student. Het is belangrijk dat studenten weten of ze al dan niet over de startcompetenties beschikken. Indien ze daar niet over beschikken, kunnen ze er eventueel nog aan remediëren, bijvoorbeeld door zelfstudie tijdens de zomervakantie. Universiteiten kunnen ook beslissen zomercursussen in te richten, wat hier en daar trouwens al gebeurt. In sommige hogescholen wordt er voor de lerarenopleiding ook al een soort instroomtest ingericht. Het is dus perfect mogelijk. Het is natuurlijk altijd beter dat dat samen gebeurt en gevalideerd wordt door de overheid, zodat er geen ongewenste effecten zijn. Stricto sensu is er geen decreet nodig om op het moment van inschrijving de studenten te verplichten een test af te leggen. Daar is geen decretale basis voor vereist.

Ik kies voor een soort samenwerkingsprotocol tussen de instellingen van het hoger onderwijs, het secundair onderwijs en de overheid. Dat is de weg die we nu zijn ingeslagen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toekomst van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) en de universitaire ontwikkelingssamenwerking - 2092 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, collega's, ik heb mijn vraag ingediend in mei of juni toen er voor de universitaire ontwikkelingssamenwerking, vooral voor de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB), grote onduidelijkheid was over de toekomst omdat er nog geen beslissing was over de federale financiering. Ik stel deze vraag nu toch om de minister te vragen naar de positie van Vlaanderen en de kansen die er misschien zijn in de toekomst.

De ontwikkelingsprogramma's van de Vlaamse Interuniversitaire Raad - Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (VLIR-UOS) en VVOB worden in het kader van ontwikkelingssamenwerking door de federale overheid gefinancierd. Ze werden dus genoemd in het lijstje van usurperende bevoegdheden. Er was onduidelijkheid over hun financiering, maar dat is gelukkig voor het zomerreces uitgeklaard door de federale overheid.

Voor de toekomst van de universitaire ontwikkelingssamenwerking kijken sommigen naar Vlaanderen en naar het onderwijs- of wetenschapsbeleid. Het Instituut voor Tropische Geneeskunde wordt ook door Vlaanderen ondersteund. VVOB is nog explicieter bezig met het onderwijsbeleid in basis- en secundair onderwijs, en daarom nog meer een natuurlijke partner van het Vlaams onderwijsbeleid. Minister, u weet dat ik het basisonderwijs een warm hart toedraag. Het is immers de kern van ontwikkeling. U bent natuurlijk geen minister van Ontwikkelingssamenwerking, maar wel van Onderwijs. Ter informatie: ontwikkelings-samenwerking is al erg veranderd. Men spreekt niet meer van noord-zuidwerking waarbij er middelen gaan van noord naar zuid, maar het gaat eerder over het internationale toneel waar

iedereen zijn rol tracht te spelen. U hebt dat goed begrepen met de beurzen die u geeft voor Brazilië enzovoort.

De twee Vlaamse actoren zijn gespecialiseerd in onderwijs. Wij Vlamingen beweren toch dat we een sterk onderwijs hebben, wat we sterker zouden kunnen benadrukken in internationale relaties. Minister, op welke manier zouden wij die expertise nog sterker kunnen benutten in onze internationale relaties? Ziet u een taak weggelegd voor het departement Onderwijs, nu of in de toekomst? Morgen is er trouwens een actie van de ngo's, gericht aan premier Di Rupo, over de conferentie over de millenniumdoelstellingen. De tweede millenniumdoelstelling is dat alle kinderen van basisonderwijs zouden moeten kunnen genieten, maar spijtig genoeg is dat nog niet zo.

Minister, bent u betrokken bij de gesprekken met de federale overheid? Bent u nagegaan of er financieel iets haalbaar was of niet? Wat is de inhoud van de huidige samenwerkingsovereenkomst met VVOB? Welke kansen ziet u eventueel in de toekomst voor VVOB enerzijds en VLIR-UOS anderzijds om vanuit het Vlaams onderwijsbeleid het internationale luik sterker uit te bouwen, al dan niet met het Vlaamse ontwikkelingsbeleid?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, voorafgaand aan het Overlegcomité tussen de federale en Vlaamse overheid vonden verschillende gesprekken plaats. Een doorbraak werd bereikt via het akkoord over de zesde staatshervorming. Het dossier van de zogenaamde usurperende bevoegdheden werd niet meegenomen in het akkoord, wat betekent dat de federale overheid de overdrachtsclaim heeft laten vallen. Het geplande VLIR-UOS-budget voor 2013 wordt toch voor 100 procent uitbetaald. Dat is midden juli formeel bevestigd. Hierdoor kunnen de samenwerkingsprojecten en beurzen die waren opgeschort, alsnog gefinancierd worden.

In het totaal bedraagt het VLIR-UOS-budget 34,7 miljoen euro per jaar. Het meerjarenprogramma 2011-2013 van VVOB heeft een federaal budget van 28,5 miljoen euro. Daarnaast ontvangt VVOB subsidies van de Vlaamse overheid voor een bedrag van 430.000 euro. Het gaat hier om het scholenbandenproject (130.000 euro) en een werkingstoelage (300.000 euro). Via diversificatie van donoren en opdrachtgevers werkt de VVOB aan een strategie om sterker te staan ten aanzien van één financieringsbron. Binnen het onderwijsbudget worden uiteraard ook middelen ingeschreven voor internationale samenwerking. Wat ontwikkelingsrelevante uitgaven betreft, kan gekeken worden naar de ODA-gegevens (official development assistance) 2012. Het beleidsdomein onderwijs en vorming besteedde in 2012 13,3 miljoen euro aan ontwikkelingshulp in brede zin. Hierbij moeten ook subsidies aan instellingen als het Instituut voor Tropische Geneeskunde en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer worden geteld. Daarnaast is er in 2013 in 4,7 miljoen euro voorzien voor allerlei vormen van internationalisering zoals bilaterale en multilaterale samenwerking.

Er zijn in het verleden wel gesprekken geweest tussen de VVOB en mijn kabinet.

In de Vlaamse Regering is er afgesproken om de problematiek te bekijken vanuit de component ontwikkelingssamenwerking, een bevoegdheid van de minister-president. Dat is ook de reden waarom hij in eerste instantie die gesprekken leidt. Uiteraard worden we daarbij wel betrokken, in tweede linie. De budgetten van beide organisaties zijn groter dan het onderwijsbudget voor internationalisering. In de volgende regering zal worden onderzocht hoe de taakverdeling verder wordt aangepakt.

Er is een samenwerkingsovereenkomst tussen Onderwijs en de VVOB, dat weet u wellicht. Daar zitten engagementen in: dat zij een partner zijn, dat het ministerie ad hoc experts kan aanduiden om ondersteunend op te treden naast de technische permanente assistenten van de VVOB in ontwikkelingslanden, dat het ministerie mee inspraak heeft in de onderwijsstrategie van de VVOB via een vertegenwoordiging in de raad van bestuur en de algemene

vergadering en dat het partnerschap wordt vermeld in de communicaties die zij doen. De huidige samenwerkingsovereenkomst loopt tot eind december 2019. Dat is dezelfde looptijd als de algemene overeenkomst tussen de VVOB en de Belgische federale Ontwikkelingssamenwerking.

Mevrouw Sabine Poleyn: Dank u voor uw antwoord, minister. Ik wil nog eens oproepen om misschien toch de geesten bij de administraties al wat te doen rijpen dat samenwerking of visieontwikkeling zowel vanuit Ontwikkelingssamenwerking als Onderwijs niet slecht zou zijn. De context is veranderd. Het gaat niet meer over noord-zuidontwikkelingssamenwerking, maar over internationale samenwerking. Als wij ons als Vlaanderen willen positioneren is het onderwijs een belangrijk aspect, niet enkel bij de rijkere landen maar ook bij de landen met een gemiddeld inkomen.

De beurzen met Brazilië zijn intussen opgestart. Minister, kent u de stand van zaken daarvan? Of het lijkt te slagen?

Minister Pascal Smet: Nee.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, het ODA-rapport waar de minister het over heeft, is vreemd genoeg geen stuk of wordt niet officieel ingediend in het parlement. Ik zal dat ook eens laten weten aan de commissie Buitenlands Beleid. Het is vreemd, omdat het toch een belangrijk document is van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jean-Jacques De Gucht tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het uitgebreider behandelen van alle aspecten rond het levenseinde in de curricula van de diverse opleidingen in de gezondheidszorg - 2080 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Zoals u waarschijnlijk hebt gemerkt, staat de afgelopen maanden het dossier over euthanasie op de politieke agenda. Binnenkort beginnen wij trouwens opnieuw met de besprekingen van de verschillende voorstellen hieromtrent in het parlement aan de overkant. Tijdens die hoorzittingen is ook gebleken dat er toch wel een tekort is aan informatiedoorstroming naar zowel de geneeskundige sector als de hulpverleningssector in zijn geheel.

De vraag is, minister, op welke manier u ervoor kunt zorgen dat de mensen die verbonden zijn aan de geneeskundige en medische sector, zoals verpleegkundigen, apothekers, kinesitherapeuten en ergotherapeuten, en die beroepsmatig in contact komen met euthanasie, beter op de hoogte zouden zijn van de juridische en medische context waarbinnen euthanasie en levenseinde worden behandeld. In de Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie is die aanbeveling ook naar voren gekomen. In het verleden hebben we er al verschillende malen op gewezen dat daar werk van moet worden gemaakt, in opiniestukken en in het parlement, zowel in het federale parlement als het Vlaams Parlement.

Minister, onderschrijft u de idee dat de juridische, medische en technische elementen die bij alle vormen van het levenseinde komen kijken, uitgebreider aan bod moeten komen in de diverse opleidingen van de gezondheidszorg? Daaruit volgt: bent u bereid dit aan te kaarten bij de hogescholen en universiteiten? Op welke manier gaat u dat doen? Bent u bijvoorbeeld bereid om een brief te richten aan de betrokken onderwijsinstellingen of een dialoog op te starten om dit aan te kaarten? Dat is in het belang van de patiënt, maar ook van de zorgverlener, die ook met heel veel vragen zit, zoals blijkt uit de verschillende gesprekken die

ik met hen heb. Dat moet in orde worden gebracht. Zowel vanuit Vlaanderen als vanuit het federale niveau moeten wij hier dringend werk van maken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het is inderdaad zo dat de instellingsbesturen autonoom bepalen voor elke opleiding wat het opleidingsprogramma is. Dat moet uiteraard bestaan uit een samenhangend geheel van opleidingsonderdelen. Ik kan als minister niet optreden om de inhoud van de opleidingsprogramma's te bepalen of om te vragen dat zij iets al dan niet opnemen. Dat ga ik zo dadelijk wel nuanceren.

Het is wel zo dat de instellingsbesturen de bij of krachtens de wet, het decreet of de Europese richtlijnen vastgelegde voorwaarden moeten naleven die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen reguleren. Daarbij houden zij toch ook rekening met nieuwe tendensen en elementen die maatschappelijk relevant zijn en ook met de adviezen die door adviesorganen worden geformuleerd met betrekking tot nieuwe maatschappelijke behoeften.

Alleen heb ik geen expliciete bevoegdheid om dwingend op te treden ten aanzien van de inhoud van studieprogramma's. De opleidingen zijn wel onderworpen aan een stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie. Met betrekking tot de opleidingen in de gezondheidszorg wordt daarbij nagegaan of de beoogde en bereikte leerresultaten beantwoorden aan de eisen die vanuit het beroepenveld worden gesteld. Vertegenwoordigers van het beroepenveld maken ook deel uit van de visitatiecommissie, die waakt over de kwaliteit. De juridische, medische en technische elementen die bij alle vormen van het levenseinde komen kijken, zouden dus aan bod moeten komen.

Maar ik ben bereid om aan uw vraag tegemoet te komen en ik zal een brief sturen aan de betrokken onderwijsinstellingen met de vraag of dat er is, om hun aandacht te vragen en te vragen om dat mee op te nemen. Ik kan niet meer doen dan een brief sturen, ik kan het niet afdwingen, maar ik ben bereid om de brief te sturen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, dank u dat u alvast die stappen wilt ondernemen. U zult waarschijnlijk als minister van Onderwijs, net zoals verschillende collega's hier aanwezig, ook wel een uitnodiging gekregen hebben voor de openingen van de academiejaren.

Minister Pascal Smet: Ik moet er soms zelfs spreken.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Voilà. Ik hoop dan ook dat u, tijdens de contacten die u daar zult hebben, hierop verder zult aandringen, en dat er kan worden gekomen tot een dialoog tussen uzelf en de onderwijsinstellingen, om hiervan zo snel mogelijk werk te maken.

Ik bedank u alvast voor de brief die u wilt richten aan de onderwijsinstellingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Aanmoedigingsfonds - 2097 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen voor het nieuwe Aanmoedigingsfonds - 2126 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, in het Financieringsdecreet van 2008 is in een Aanmoedigingsfonds (AMF) voor beleidsspeerpunten voorzien. De doelstelling hiervan is gelijke kansen en diversiteit aanmoedigen in het hoger onderwijs, in het bijzonder om maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. De middelen van het AMF worden voorlopig verdeeld op basis van het aandeel van de onderwijssoekel van elke instelling. Deze verdeelsleutel werd vastgelegd voor de periode 2008-2010, en werd vanaf dan jaarlijks verlengd.

Er was gepland om deze verdeelsleutel aan te passen na de evaluatierapporten die elke instelling in 2010 heeft ingediend, en om het AMF op basis van de algemene resultaatsindicatoren te verdelen. Dat is tot hiertoe niet gebeurd. De evaluaties maakten wel duidelijk dat door het inzetten van middelen uit het AMF een dynamiek inzake diversiteit is ontstaan of geïntensifieerd binnen het hoger onderwijs, wat heel positief is.

In zijn advies aan de Vlaamse Regering gaf de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) al in 2011 de aanbeveling om zo snel mogelijk meer duidelijkheid te geven over de toekomst van het AMF. Er is immers nood aan een langetermijnvisie. Het is niet wenselijk om telkens in een korte verlenging van één jaar te voorzien. De Vlor is zeer uitdrukkelijk vragende partij om te evolueren naar een duurzame oplossing.

De Vlor organiseerde in maart 2013 een rondetafel over de meerwaarde van het AMF. Ook daar werden de projecten van de verschillende instellingen voorgesteld. Daar bleek heel duidelijk dat er binnen het hoger onderwijs een positieve dynamiek is ontstaan om op een juiste manier met diversiteit om te gaan en om bepaalde doelgroepen aan te trekken. De Vlor wees nogmaals op het belang van een structurele verankering.

Minister, u hebt in uw beleidsbrief Onderwijs heel duidelijk gesteld dat u daar werk van wilt maken. U wilt het AMF herbekijken en herformuleren. U hebt op vragen in deze commissie eerder dit jaar heel duidelijk geantwoord dat er een taskforce van experts zal worden opgericht om de contouren van de vernieuwde aanpak uit te werken. Daarom, minister, denk ik dat het goed is om vandaag naar een stand van zaken te vragen.

Wanneer denkt u te kunnen finaliseren en duidelijkheid te kunnen creëren inzake de toekomst van het AMF? Worden de doelstellingen vastgelegd? Zal er rekening worden gehouden met de verschillende contexten, zoals de verschillende instellingen en de verschillende opleidingen en doelgroepen? Hoe is de taskforce samengesteld? Zijn er al resultaten van de werkzaamheden? Wanneer wordt dit precies afgerond? Kunnen de instellingen zo vlug mogelijk feedback krijgen? De Vlor wees erop dat het belangrijk is dat de Vlaamse Regering reageert op de rapporten die de instellingen hebben binnengebracht. Zo kunnen de instellingen beter weten waar zij aan toe zijn. Is daarin al een initiatief genomen? Hoe zou het AMF kunnen worden ingebed in een duurzaam diversiteitsbeleid?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, heel wat jongeren uit arbeidersgezinnen bevolken de banken van de aula's in het hoger onderwijs. Maar dit geeft een vertekend beeld van onze maatschappij, want er is nog altijd een duidelijke ondervertegenwoordiging van bijvoorbeeld etnisch-culturele minderheden en van studenten met een functiebeperking.

Het Financieringsdecreet van 2008 voorziet in een Aanmoedigingsfonds (AMF) voor beleidsspeerpunten. Hogescholen en universiteiten kunnen de middelen aanwenden om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs te bevorderen. In het bijzonder kunnen zij maatregelen nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die in het hoger onderwijs ondervertegenwoordigd zijn. Elke instelling diende begin 2011 bij de overheid een evaluatierapport in. In een schriftelijke vraag peilde ik naar de evaluatie van deze rapporten. Uit uw antwoord bleek dat het AMF heel wat in beweging heeft gezet inzake diversiteit in het hoger onderwijs, maar dat het fonds in zijn

huidige vorm op een aantal punten grondig moet worden gewijzigd en bijgestuurd. Deze punten kaartte ik in mei 2012 samen met mevrouw Helsen ook aan in een motie.

Enerzijds beargumenteren de instellingsbesturen nauwelijks de beleidskeuzes die ze maken en bijgevolg verschaffen ze nauwelijks inzicht in het proces dat tot die keuzes heeft geleid. Anderzijds blijkt dat de verslagen van drie jaar werking wel een uitvoerige beschrijving geven van de inspanningen die geleverd zijn door de instellingen, maar dat ze onvoldoende duidelijk maken wat de impact van die inspanningen is op in-, door- en uitstroom van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen. Ook het systematisch verzamelen van gegevens is nog voor veel verbetering vatbaar. Een bijkomend probleem vormt de definitie van ondervertegenwoordigde groepen. Instellingen mochten hun eigen definities hanteren, wat onbedoelde neveneffecten had.

In de beleidsbrief kondigt u op basis van de rapporten van de instellingen en van de evaluaties van het Aanmoedigingsfonds een plan van aanpak aan dat in een bredere visie op de democratisering van het onderwijs zal passen. In het licht daarvan hebt u een taskforce van experts samengesteld die hierover advies moest uitbrengen. Er zou een overleg komen met de instellingen dat u nog voor juli 2013 wilde afronden.

Minister, hoe ver staat het met de plannen voor het nieuwe Aanmoedigingsfonds? Wanneer zal ermee van start worden gegaan?

Is er een consensus bij de instellingen over de invoering van het registratiesysteem dat werd voorgesteld door de Vlor?

Op basis van welke criteria zullen in het nieuwe Aanmoedigingsfonds de middelen verdeeld worden? Komt er een sterkere koppeling van de allocatie van de middelen en het behalen van vooropgestelde streefcijfers?

Welke maatregelen worden genomen opdat er een beter zicht komt op de impact van de inspanningen die de instellingen leveren om de in-, door- en uitstroom van studenten uit kansengroepen te bevorderen?

Worden er verdere stappen gezet inzake de verschuiving van diversiteit als een projectmatig, perifeer gegeven van het onderwijs- en sociaal beleid van de instellingen, naar diversiteit als een centraal gegeven van dat beleid? Wordt er met andere woorden afgestapt van projectmatigheid en wordt dit een beleidsmatige optie binnen het algemeen beleid?

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik ben tegen positieve discriminatie, maar ik ben wel voor 'affirmative action', zoals dat in het Engels wordt genoemd. En dit is een vorm van 'affirmative action'-beleid, een aanmoedigingsbeleid. In principe heb ik daar niets op tegen, ik vind het zelfs goed, maar deze vormen van aanmoediging moeten inderdaad getest worden op hun impact, ze moeten niet behouden worden omdat ze nu eenmaal bestaan.

Ik vind daarom de vragen van mevrouw Helsen en mevrouw Pehlivan heel relevant. Ze vragen of er wordt nagegaan wat de impact van het aanmoedigingsbeleid is en wat het toekomstige beleid ter zake zal zijn. Het probleem is reëel, er zijn niet alleen te weinig allochtonen op de schoolbanken, er zijn ook de lage slaagcijfers bij allochtone studenten. Die twee gaan hand in hand en daar moet iets aan worden gedaan. Maar er moet worden nagegaan of dit instrument degelijk is of dat het moet worden aangepast.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, dames en heren, ik zal uitvoerig antwoorden. De Vlaamse Regering heeft op 19 juli 2013, dus tijdens de laatste bijeenkomst voor het zomerreces, mijn conceptnota goedgekeurd over de visie op en de doelstellingen en de voorstellen over de nieuwe aanpak van het Aanmoedigingsfonds. De conceptnota beslaat de periode 2014-2021. Het doel van het Aanmoedigingsfonds blijft het verbeteren van de in-, door- en uitstroom van studenten uit onevenredig in het hoger onderwijs vertegenwoordigde groepen.

We hebben daarbij, in navolging van het advies van de taskforce, de ondervertegenwoordigde groepen gedefinieerd volgens drie clusters: ondervertegenwoordigde socioculturele en socio-economische groepen (SCSE), studenten met functiebeperkingen (FB) en tweedekansstudenten (TKS). Deze drie clusters groeperen de elf soorten studenten die de Vlor vroeger reeds heeft aangeduid als ondervertegenwoordigde groepen.

De cluster SCSE omvat drie categorieën. Categorie A wordt gevormd door de studenten van wie de thuistaal niet het Nederlands is en waarvan het opleidingsniveau van de moeder ten hoogste secundair onderwijs is. Categorie B herbergt de studenten van wie de moeder geen diploma heeft of waarvan het opleidingsniveau van de moeder lager onderwijs of lager secundair onderwijs is. Categorie C wordt gevormd door de studenten die een studietoelage in het hoger onderwijs genieten.

De cluster FB omvat de studenten bij wie er op een of meerdere lichaamsfuncties zoals opgesomd in de 'International Classification of Functioning', een tijdelijke of langdurige uitval is. Deze definitie stemt volledig overeen met de definitie die de Vlor voorstelt in haar advies over de registratie van kansengroepen.

Trouwens, voorzitter, rector Torfs heeft ondertussen kunnen horen dat ik Engels spreek en hij heeft het goed bevonden. U weet dat hij daar heel wat voor gedaan heeft. Het gebeurde tijdens de opening van de Vlerick Business School. Mevrouw Brusseel heeft het ook gehoord.

De cluster TK omvat de studenten die ouder zijn dan 26 jaar, nog geen diploma hebben van bachelor of master, die genieten van het statuut van werkstudent of die als zijinstromer kunnen worden beschouwd.

Het advies van de taskforce volgend, hebben we deze clusters verder geoperationaliseerd op basis van de gegevens die momenteel al in de databanken van het beleidsdomein onderwijs ter beschikking zijn. We hebben hierbij gegevens uit de datawarehouse hoger onderwijs gekoppeld aan gegevens uit de databank van het secundair onderwijs. Dit resulteerde in een operationalisering van de eerste cluster en een gedeeltelijke operationalisering van de tweede cluster. Op basis van deze operationalisering is in de conceptnota een allocatiemodel voor de periode 2014-2016 voorgesteld van de beschikbare middelen.

De Vlaamse Regering zal dit allocatiemodel decretaal verankeren op basis van de volgende principes. In 2014 worden de middelen van het Aanmoedigingsfonds onder de universiteiten en hogescholen verdeeld op basis van het aantal opgenomen studiepunten zoals die gebruikt worden voor de berekening van de onderwijssokkel in 2014. In 2015 wordt de helft van de middelen van het Aanmoedigingsfonds verdeeld onder de universiteiten en hogescholen op basis van het aantal opgenomen gewogen studiepunten zoals die gebruikt worden voor de berekening van de onderwijssokkel in 2015. De andere helft van de middelen wordt verdeeld onder de universiteiten en hogescholen, op basis van het aandeel van elke universiteit en hogeschool in de som van de door de studenten opgenomen studiepunten in een van de volgende vier categorieën, met de daarbij horende weging: 30 procent voor de categorie A van de cluster SCSE, 30 procent voor de categorie B van de cluster SCSE, 20 procent voor de categorie C van de cluster SCSE en 20 procent voor de studenten geregistreerd bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een handicap (VAHP).

Vanaf 2016 worden de middelen van het Aanmoedigingsfonds verdeeld onder de universiteiten en hogescholen, op basis van het aandeel van elke universiteit en hogeschool in de som van de door de studenten opgenomen studiepunten in een van de volgende vier categorieën, met de daarbij horende weging: 30 procent voor de categorie A van de cluster SCSE, 30 procent voor de categorie B van de cluster SCSE, 20 procent voor de categorie C van de cluster SCSE en 20 procent voor de studenten geregistreerd bij het VAHP.

Het gaat hierbij voor de categorieën A, B en C van de cluster SCSE enkel om de studiepunten opgenomen door generatiestudenten. Voor de gegevens met betrekking tot het aantal

opgenomen studiepunten door studenten in de diverse categorieën van ondervertegenwoordigde groepen gelden de data van het academiejaar 2011-2012 als referentiedata. Vanaf dat academiejaar wordt van jaar tot jaar een vijfjaarlijks gemiddelde opgebouwd. In 2015 gaat het over het gemiddelde van de academiejaren 2011-2012 en 2012-2013. In 2016 gaat het over het gemiddelde van de academiejaren 2011-2012, 2012-2013 en 2013-2014. In 2017 gaat het over het gemiddelde van de academiejaren 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 en 2014-2015. In 2018 gaat het over het gemiddelde van de academiejaren 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015 en 2015-2016. Vanaf 2019 gaat het over het vijfjaarlijks gemiddelde.

U kunt dit rustig nalezen in de conceptnota.

De voorzitter: Wordt die ons bezorgd?

Minister Pascal Smet: Ik veronderstel dat die online staat. Ik volg dat niet op, maar ik denk dat die conceptnota perfect kan worden bezorgd, als ze nog niet online staat. Ik zal dat bekijken. Of de commissiesecretaris kan dat eens nakijken.

Het bedrag dat een instelling ontvangt, mag evenwel niet minder bedragen dan de basisaanmoedigingstoelage van 150.000 euro. Dit minimum wordt herleid tot de helft voor die instellingen die de instellingsnorm uit het Financieringsdecreet niet halen. De basisaanmoedigingstoelage wordt vanaf het begrotingsjaar 2015 geïndexeerd. In functie van de integratie van de academische opleidingen van de hogescholen in de universiteiten kan de Vlaamse Regering die bedragen aanpassen. In 2014-2016 gaan we eveneens samen met de instellingen na hoe we de clusters 2 en 3 verder kunnen operationaliseren op basis van voldoende gevalideerde gegevens. In de periode 2014-2016 zal ook de monitoring van de doelgroep uit de SCSE-cluster verder worden uitgewerkt en zullen de resultaatgerichte indicatoren in kaart worden gebracht aan de hand waarvan het succes van een instelling kan worden gemeten. Tegen eind 2016 moeten de drie clusters volledig geoperationaliseerd zijn en zal de volgende Vlaamse Regering dus een besluit moeten nemen over de parameters die in de periode 2017-2021 zullen worden gebruikt voor de verdeling van het Aanmoedigingsfondsbudget en voor het meten van het succes van de instellingen. Het allocatiemodel kan dan vanaf 2017 worden aangepast aan de volledige operationalisering van de clusters.

De Vlaamse Regering zal ook Vlaanderenbrede doelstellingen qua diversiteit en democratisering in het hoger onderwijs vastleggen. Het zullen algemene doelstellingen zijn met betrekking tot de instroom van studenten uit de drie clusters, hun studierendement en de drop-out binnen deze clusters. Voor de reeds geoperationaliseerde clusters zal het vastleggen van deze doelstellingen nog tijdens dit academiejaar gebeuren. Voor de andere clusters zal dit vastleggen gebeuren nadat ze volledig zijn geoperationaliseerd.

De Vlaamse Regering sluit in het kader van het Aanmoedigingsfonds ook een beheersovereenkomst af met de universiteiten en hogescholen. Die zal ingaan vanaf 1 januari 2014. De beheersovereenkomsten zullen worden aangevuld naarmate de drie clusters verder worden geoperationaliseerd en de Vlaanderenbrede doelstellingen gekend zijn. In de beheersovereenkomsten moeten instellingsspecifieke doelstellingen worden afgesproken die moeten bijdragen tot de realisatie van de Vlaanderenbrede doelstellingen. De instellingen zullen zelf kunnen bepalen op welke Vlaanderenbrede doelstellingen ze willen inzetten.

Het advies van de taskforce zit als bijlage bij de conceptnota. Ook ziet u daar de taskforce. De Vlor heeft op 12 september advies uitgebracht. Ik weet niet of u dat advies ondertussen hebt gezien. Ik kende ondertussen al een aantal opmerkingen. Ik moet de Vlor nog een uitgebreid antwoord bezorgen. Het lijkt me beter dat ik dat eerst doe en dat ik dat antwoord niet hier al begin te becommentariëren. Dat ligt soms wat gevoelig. Ik kan algemeen al wel zeggen dat ze akkoord gaan met de clusters. Wel zouden ze het nieuwe allocatiemodel pas volledig willen invoeren als alles geoperationaliseerd is, maar dat lijkt ons wat te lang te duren, dus kiezen

we voor een stapsgewijze aanpassing. Dat lijkt me ook beter, gezien de geest. In ieder geval merk ik dat het een positief advies is, met wel wat opmerkingen, maar die kunnen we duidelijk geven.

De taskforce heeft ook heel wat voorstellen gedaan waar we achter staan. Zo stelt men voor dat wordt gewerkt aan een kwaliteitshandboek, waarin kwalitatieve indicatoren worden opgenomen waarvan geweten is dat ze de instroom, doorstroom en uitstroom van ondervertegenwoordigde groepen in het hoger onderwijs verbeteren. Dit kwaliteitshandboek moet als inspiratiebron gelden voor de implementatie van een geïntegreerd diversiteitsbeleid. De taskforce ziet hiervoor ook mogelijkheden in het model van ‘theory-driven evaluation’, dat als leidraad kan worden gebruikt bij het meten van veranderingsprocessen.

Ook stelt de taskforce voor dat instellingen zouden worden aangemoedigd om een sterkte-zwakteanalyse te maken van de manier waarop diverse groepen – de doelgroep- en andere studenten – bij hen in-, door- en uitstromen. De bedoeling is dat instellingen die evoluties fijnmazig monitoren. Hoe beter instellingen een inzicht hebben in deze evoluties, hoe beter ze voorbereid zijn op de onderhandelingen met de overheid bij het afsluiten van de beheersovereenkomsten.

De taskforce stelt eveneens voor dat diversiteit als een volwaardige indicator wordt meegenomen in het visitatie- en accreditatieproces. Hoe beter instellingen een geïntegreerd diversiteitsbeleid implementeren, hoe meer kwaliteit ze zullen bieden. Dit zal zich weerspiegelen in de instellingsreview. De vragen die bij een instellingsreview aan bod komen, zijn de volgende. Welke beleidsdoelstellingen wil de instelling bereiken? Wat zijn de beleidsuitgangspunten? Hoe wil de instelling die doelstellingen bereiken? Welke instrumenten zal de instelling inzetten om die doelstellingen zo effectief mogelijk te bereiken? Hoe weet de instelling dat de beleidsacties effectief zijn? Wat doet de instelling om te verbeteren en te innoveren?

Uiteraard zal het Vlaams Parlement grondig kennis kunnen nemen van alles wat we zeggen aan de Vlor. Dit zal immers decretaal worden verankerd en dus maken we dat alles uiteraard ook over.

De conceptnota is dus af en wordt momenteel in besluiten omgezet. De beheersovereenkomsten worden heronderhandeld, en ook een eventuele decretale aanpassing zal nog gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. U hebt heel veel informatie gegeven. Het lijkt me inderdaad zinvol dat we de conceptnota grondig bekijken.

We zullen ook het advies bestuderen van de Vlor op de conceptnota die aan hen is overgemaakt. Het is duidelijk dat er stappen vooruit worden gezet. Minister, ik begrijp dat u de decretale vertaling nog tijdens deze legislatuur wilt realiseren. Hebt u al een idee op welke manier u dat gaat doen?

Minister Pascal Smet: Ik denk dat dat de meest efficiënte manier is om dat te doen. Er komen nog decreten aan, zoals OD XXIV en het Vereenvoudigingsdecreet voor het hoger onderwijs. We zullen nog nagaan hoe we dat het beste aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, de cijfers en de fasen die u hebt ingebouwd. Dat betekent dat we de conceptnota met aandacht moeten lezen.

Minister, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Helsen over de decretale vertaling. U hebt gezegd dat er Vlaamse brede doelstellingen zullen worden bepaald, waarop de instellingen

hun eigen doelstellingen zouden kunnen baseren. Ze hebben de Vlaamse doelstellingen nodig over waar we naartoe willen om dan zelf hun eigen doelstellingen te kunnen bepalen. Zit dat ook in die decretale vertaling? Wanneer komen die Vlaamse doelstellingen er?

Minister Pascal Smet: Tijdens dit academiejaar voor de clusters die al geoperationaliseerd zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *Mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de verkorte opleiding tot leraar en de overstap van de privésector naar het onderwijs - 2108 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nieuwe geplande anciënniteitsregeling voor de zijinstromers - 2141 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Begin juli was er in de pers nogal wat te doen over het feit dat er zich veel meer studenten inschrijven voor een verkorte lerarenopleiding dan voorheen. Als reden voor de verhoogde instroom werd onder andere – alleszins in het persartikel – verwezen naar de maatregel uit het masterplan hervorming secundair onderwijs, namelijk het mogen meenemen van anciënniteit vanuit de privésector naar het onderwijs. Minister, u legde daarover verklaringen af, onder andere op de radio.

Uiteraard is dit op zich een zeer positieve maatregel waar al erg lang om wordt gevraagd door onderwijsverstrekkers en geïnteresseerde professionele leerkrachten. Toch dringen zich een aantal vragen op over deze materie.

Minister, hebt u al kennis van het aantal studenten dat zich dit jaar heeft ingeschreven voor de verkorte lerarenopleiding? Hoe groot is de stijging ten opzichte van vorig jaar? Over welk soort opleidingen gaat het hoofdzakelijk? Hoe verhoudt de kwaliteit van deze opleiding zich tot de volledige lerarenopleiding? Ik verneem dat er in de lerarenopleiding aan de hogescholen een serieuze stijging zou zijn, wat op zich ook weer goed nieuws is natuurlijk. Het benieuwt me toch te weten hoe de verhouding is in de cijfers tussen beide, want het kan niet de bedoeling zijn dat heel veel mensen via de verkorte lerarenopleiding in het onderwijs terechtkomen.

Minister, maakte deze verkorte opleiding ook deel uit van de evaluatie van de lerarenleiding zoals u ze herhaaldelijk hebt aangekondigd en zoals ze binnenkort zal worden opgeleverd? Is het besluit dat de zijinstroom regelt, al goedgekeurd door de Vlaamse Regering en besproken met de vakbonden, en heeft het besluit al een Vlor-advies (Vlaamse Onderwijsraad) gekregen? Zo klonk het wel op een bepaald moment. Ik weet niet of dat echt zo is.

Zal de anciënniteit ook retroactief mogen worden meegenomen door leraren die al eerder de overstap maakten? Zo neen, riskeert er zich geen ongelijkheid voor te doen tussen degenen die eerder overstapten en degenen die wachtten op het besluit? Hoe zult u die ongelijkheid kunnen verklaren? Welk budget werd vrijgemaakt voor deze maatregel voor zijinstromers en van hoeveel zijinstromers werd daarbij uitgegaan?

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijn vraag om uitleg gaat over de maatregelen voor de zijinstromers. Aan potentiële zijinstromers wordt een heel mooie wortel voorgehouden, namelijk het meenemen van twintig jaar anciënniteit naar het onderwijs. Dat is niet niks, dat maakt een heel groot financieel verschil uit voor de mogelijke zijinstromers. Die maatregel heeft ook duidelijk succes. Het is een voorbeeld van succesvol beleid, dat het lerarentekort voor een deel opvangt door die zijinstromers.

Maar natuurlijk wordt in het veld de vraag gesteld of de maatregel van de zijinstroom zal werken met terugwerkende kracht. Daar zijn wat persberichten over en we krijgen er ook mails over. Je moet er rekening mee houden dat heel veel huidige leerkrachten de stap van de privésector of eventueel van de overheidssector naar het onderwijs al hebben gezet zonder die wortel, zonder dat perspectief van twintig jaar meenemen van anciënniteit. Eigenlijk zijn het idealistisch ingestelde mensen die dat willen doen, ook zonder die anciënniteitstoeslag. Velen hebben dat niet uit financiële overwegingen maar uit idealisme gedaan. Ze hadden vaak een betere wedde in een andere functie, zoals opvoeder, jeugdwerker, zelfstandige of medewerker in een bedrijf om daarna naar het onderwijs te gaan. De bagage die ze meenemen vanuit hun eerdere beroepservaring, is in vele gevallen een verrijking voor het onderwijs en geeft er een meerwaarde aan.

Het gaat dikwijls over jobs die wel degelijk verband houden met hun huidige onderwijsopdracht. Een boekhouder uit een bedrijf kan in de les concrete praktijkervaringen doorgeven. Dat is het voordeel van de zijinstroom. De ervaringen als jeugdwerker of opvoeder kunnen ook nuttig zijn voor een leerkracht, en dergelijke meer. Alleen al om die reden werken veel van deze zijinstromers volop mee aan de realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen.

Maar de ervaring wordt dus niet gewaardeerd voor de bestaande zijinstromers. Wanneer we wat rekenen, dan blijkt dat een vijftal jaar in een andere job nadien al vlug honderden euro per maand minder loon oplevert in het onderwijs, dus in vergelijking met een andere leerkracht die meteen in het onderwijs is gestapt. Na tien jaar lesgeven loopt dit totaalbedrag al aardig op. Daar komt nog bij dat sommige leerkrachten vóór hun job in het onderwijs al twintig jaar in een andere sector hebben gewerkt maar daarna terugvallen op de helft van hun vroegere inkomen. Voor vele zijinstromers is er wel degelijk een financiële verslechtering, maar ze hebben daarvoor gekozen om verschillende redenen, ook deels omwille van de inzet in het onderwijs. Maar nu wordt die maatregel van de anciënniteit aangekondigd en die zal deze legislatuur nog worden gerealiseerd. De mensen die die stap reeds vroeger hebben gezet, stellen zich natuurlijk de vraag: waarom wij niet? Is dat niet wat onrechtvaardig? Zij hebben het gedaan zonder perspectief van de anciënniteitstoeslag en zij zouden daar dan niet van genieten. Rijst hier geen probleem inzake het non-discriminatiebeginsel en een rechtvaardige behandeling in het algemeen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, ik heb op 4 juli daarover reeds een schriftelijke vraag gesteld maar ik heb nog geen antwoord gekregen, wat gezien de vakantieperiode misschien niet abnormaal is. Daarom wil ik mijn vraagjes even naar voren brengen.

Minister, uw verklaringen in verband met de zijinstromers hebben veel verwachtingen gecreëerd, maar uiteraard zijn er ook een aantal vragen en bezorgdheden. Ik geef u er een aantal. Gaat het om het valideren van andere competenties dan die die nu reeds als nuttige ervaring kunnen worden ingeroepen in het onderwijs? Geldt het valideren van die ervaring buiten het onderwijs voor alle onderwijsvormen en alle onderwijsniveaus? Gaat het om het valideren van ervaring buiten het onderwijs voor alle ambten en vakken? Zal men een verband met het ambt of het te onderwijzen vak moeten aantonen of niet? Hoeveel jaar anciënniteit buiten de school zal kunnen worden gevalideerd? Nu gaat het om tien jaar nuttige ervaring voor technische en praktische vakken. Wordt er eventueel ook een bovengrens bepaald? Wordt de verloning aangepast van mensen die al in dienst zijn en die geen

dienstanciënniteit hebben kunnen meenemen uit de diensten buiten het onderwijs, maar die dan in het vernieuwd systeem zouden willen stappen?

Beginnende leerkrachten die interims sprokkelen, hebben periodes van werkloosheid. Ook de vakantieperiodes worden bij hen niet beschouwd als dienstactiviteit. Zij zouden financieel slechter af kunnen zijn dan jongeren die na hun studies enkele jaren fulltime werken buiten het onderwijs en dan die dienstanciënniteit meenemen in het onderwijs. Bij jonge beginnende leerkrachten leeft ook de vrees dat ze eventueel verdrongen kunnen worden door de zijinstromers. Uiteraard heb ik ook de vraag die de collega's hebben gesteld: wat is de raming van de kosten van deze maatregelen? Waar zullen deze middelen vandaan komen?

Minister, ik heb u deze vragen schriftelijk gesteld, maar omdat dit onderwerp nu aan bod komt, stel ik toch even deze technische vragen om erop te wijzen dat de verklaring verwachtingen wekt, maar dat nog bijzonder veel praktische problemen moeten worden opgelost voor dit effectief kan ingaan.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, ook ik had een schriftelijke vraag opgesteld maar nog net niet ingediend. De meeste vragen zijn al gesteld.

Ik vind het een vreemde opmerking van collega De Meyer dat de eventuele zijinstromers jonge collega's zouden verdringen. Ik dacht dat deze maatregel de bedoeling had om een tekort aan leraren op te vullen. Hoe kan men dan leraren verdringen? Zijn er nu te weinig of zijn er te veel?

Wat de timing betreft, hebt u altijd gezegd dat deze maatregel nog voor deze legislatuur is. De legislatuur loopt af in april. U hebt dus niet meer zo veel tijd. Zult u het schema kunnen aanhouden? Zal deze maatregel ingang vinden op 1 september 2014 of zal hij later worden ingevoerd?

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, hoe bent u ertoe gekomen om aan de zijinstromers twintig jaar anciënniteit toe te kennen als zij de stap zetten naar onderwijs? Op basis van welke gegevens hebt u die beslissing genomen? Welk onderzoek is daaraan voorafgegaan?

Hebt u daarover overleg gepleegd met de bedrijfssectoren? In mijn contacten met de bedrijven heb ik bij de verantwoordelijken een grote bezorgdheid vastgesteld voor de toekomst van ons onderwijs. Er was ook een grote bereidheid om daar inspanningen voor te leveren. Ze willen zeker mee zoeken naar een vruchtbare samenwerking tussen bedrijven en onderwijs. Ze willen beroepskrachten met veel ervaring en expertise ter beschikking stellen van het onderwijs. Dat zou kunnen betekenen dat de financiële impact voor de overheid minder groot is dan die van de huidige voorstellen. Zijn ter zake al initiatieven genomen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Op dit moment heb ik nog geen zicht op het aantal studenten dat zich ingeschreven heeft voor een lerarenopleiding voor het academiejaar 2013-2014, noch voor de verkorte lerarenopleiding, noch voor de reguliere lerarenopleidingen. Het duurt een tijdje voor alle instellingen de gegevens hebben doorgestuurd naar de Databank Hoger Onderwijs.

Het is niet zeker dat, indien we de inschrijvingscijfers hebben, het mogelijk zal zijn een onderscheid te maken tussen de inschrijvingen voor de reguliere en de verkorte opleidingen. Beiden leiden immers tot het diploma van bachelor in het onderwijs. De verkorte lerarenopleidingen zijn dus een alternatieve leerweg voor het behalen van het bachelordiploma. Ze worden meegenomen in de visitatie en de accreditaties van de bacheloropleidingen. De beleidsevaluatie van de lerarenopleiding die op 5 oktober wordt bekendgemaakt, maakt een evaluatie op macroniveau. Daarin is gekeken naar de mogelijkheden van verkorte opleidingen, maar worden geen uitspraken gedaan over de kwaliteit van individuele aanbieders.

In het kader van de hervorming van het secundair onderwijs hebben we een principe-beslissing genomen. Die moet worden omgezet in een regeringsbesluit, niet in een decreet. Dat kan dus gerust nog in deze legislatuur worden afgerond. Wellicht zullen we in de eerste helft van oktober voor de eerste keer het besluit principieel goedkeuren. Nadien volgen er onderhandelingen. Voor personeelsmateries wordt geen Vlor-advies gevraagd. Dan wordt het een tweede keer goedgekeurd, gaat het naar de Raad van State en kan het definitief door de regering worden goedgekeurd. We proberen nog altijd 1 september 2014 te halen als ingangsdatum.

Ik zal vandaag niet ingaan op al uw technische vragen. Dat kan ik beter pas doen als het besluit door de Vlaamse Regering is goedgekeurd. Ik kan u nu al zeggen dat de problemen allemaal een antwoord krijgen in het besluit.

Ik zal wel ingaan op de vraag over de retroactiviteit. De bedoeling van deze maatregel is om nieuwe mensen naar het onderwijs te trekken. De maatregel is dan ook in eerste instantie bedoeld voor mensen die nog niet eerder in het onderwijs aangesteld zijn, er kan bij deze categorie dan ook geen sprake zijn van ongelijkheid. Daar bestaat al rechtspraak over. Er zijn al precedents, als ik me niet vergis. We hebben het hier al verschillende keren besproken. Er zijn ramingen gemaakt. Als we dat met terugwerkende kracht moeten doen, kost dat 300 à 400 miljoen euro. Dat geld is vandaag niet beschikbaar. Nogmaals, we willen met deze maatregel nieuwe mensen aantrekken.

Mijnheer De Meyer, u hebt het over de verwachtingen in het bedrijfsleven. Dat is veel te zacht uitgedrukt, ze zijn daar laaiend enthousiast! Het kan en zal de onderwijsteams versterken.

Mevrouw Helsen, u wijst terecht op de alternatieve mogelijkheden. In het kader van het STEM-actieplan (science, technology, engineering, mathematics) heeft het bedrijfsleven zich via het platform geëngageerd om technische pools samen te stellen, bestaande uit vrijwilligers met kenniservaring die leerkrachten komen ondersteunen in de klassen. Dat is een variatie op uw idee. Andere varianten zijn ook mogelijk. De weg is geëffend. Het is lange tijd problematisch geweest. In deze legislatuur is heel wat werk verzet om onderwijs en bedrijfsleven te doen samenwerken. Er zullen in de toekomst nog andere formules worden gevonden. Dat neemt niet weg dat de zijinstroom heel belangrijk is.

Die twintig jaar anciënniteit komt voort uit een logische deductie. Vaak willen mensen als ze wat ouder worden, hun kennis en wijsheid doorgeven. Ze hebben de neiging om al eens terug te blikken; dat doe ik niet al te vaak. De kenniservaring overdragen is eigen aan de mens, hij heeft het altijd gedaan. Van 45 tot 50 jaar is de periode om eventueel nog een nieuwe baan te kiezen. Voor velen is het het gepaste moment om hun kennis over te dragen aan jongeren. Gemiddeld begint een carrière rond de leeftijd van 23, 24 jaar. Tel daar twintig jaar bij en we zitten aan 44 jaar. We hebben dus een logische afbakening gemaakt die het idee aantrekkelijk maakt. De mensen vinden dat ook aantrekkelijk. Dat er hier en daar wat verschil op zit, is geen probleem. Mensen die gestart zijn in het onderwijs, hebben ook nog een voorsprong.

Er is voor alle duidelijkheid niets mis met iemand die heel zijn leven voor de klas staat. Maar daarnaast is het de bedoeling om nieuwe mensen aan te trekken, om het onderwijsteam te versterken met mensen die in de arbeidssituatie hebben gestaan. Ze kunnen van elkaar leren. Dat kan alleen maar de kennisoverdracht en het bijbrengen van vaardigheden en attitude bij jonge mensen versterken.

Het is heel moeilijk om een precieze voorspelling te maken van het aantal zijinstromers dat hier gebruik van zal willen maken. We zullen dat zeer goed moeten monitoren en opvolgen. We hebben in het akkoord afgesproken dat we de hele kwestie van de kosten zullen neutraliseren.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat neutraliseren zal een grote opdracht worden. De maatregel is in ieder geval wel positief.

Ik zal een schriftelijke vraag stellen over de verhouding tussen verkorte opleiding en andere. Het benieuwt mij om die verhouding te kennen.

Ik begrijp dat dit is meegenomen in de evaluatie van de lerarenopleiding. Alle commissieleden kijken al een hele tijd reikhalzend uit naar die evaluatie.

Minister Pascal Smet: Die wordt voorgesteld op 5 oktober in het Egmontpaleis.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik neem aan, voorzitter, dat we die hier dan ook snel in deze commissie ter sprake kunnen brengen?

Mevrouw Ann Brusseel: Ik zou toch verwachten, minister, dat de primeur voor de commissie Onderwijs is, en niet voor de pers en het Egmontpaleis.

Minister Pascal Smet: Dat is voor het veld, mevrouw Brusseel. U wordt daar trouwens ook op uitgenodigd. Het is toch schitterend dat we de commissieleden samen met alle betrokken actoren op hetzelfde moment inlichten?

Mevrouw Ann Brusseel: Ik zou daar vooraf een discussie over willen in de commissie Onderwijs. Het gebeurt zo vaak dat we iets eerst in de pers moeten vernemen en er pas daarna in de commissie over kunnen discussiëren. Ik vind dit niet ernstig.

Minister Pascal Smet: Nu zoekt u spijkers op laag water. Dit is een kwestie van respect voor alle mensen. Ik denk dat het goed is dat de commissieleden daar ook meteen zijn. Het zou pas grof zijn, mochten jullie niet uitgenodigd zijn. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

Wij hebben ervoor geopteerd om er een studiedag rond te organiseren, waar iedereen op uitgenodigd is. Dan kan iedereen dat rustig bekijken en kunnen we nadien een zinvol debat houden in het parlement. Dat lijkt mij logisch.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit me aan bij de opmerkingen van mevrouw Brusseel. Maar daar kunnen we het later nog eens over hebben.

De minister heeft gelijk dat de beleidsbedoeling van de maatregel is om het huidige lerarentekort op te vangen door nieuwe zijinstromers binnen te krijgen. Vanuit het oogpunt van beleidsefficiëntie is het te rechtvaardigen dat men dat niet retroactief gaat toepassen.

Voor alle duidelijkheid: ik pleit er niet voor om dat retroactief toe te passen, in die zin dat men aan de bestaande zijinstromers retroactief toelagen gaat geven voor prestaties uit het verleden. Daar staat niemand achter en dat is financieel onhoudbaar. Wat men wel zou kunnen overwegen, is om in de toekomst die mensen op een gelijke manier te behandelen als de nieuwe zijinstromers. Dat is nog iets anders dan retroactief te werken.

Ik begrijp dat dat geld kost, minister, en veel geld is er niet. Maar er is misschien wel een marge. Je moet daarom geen 100 procent gelijkschakeling doen. Je kunt bepaalde marges nemen. Er is daar een beleidsmarge. Ik vind dat er toch iets moet worden gedaan voor de zijinstromers van het verleden, want die mensen hebben blijk gegeven van idealisme voor het onderwijs. Ik vind niet dat zij volledig in de kou mogen blijven staan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Er is inderdaad een tekort aan leerkrachten, maar niet in alle provincies, niet in alle sectoren, niet voor alle vakken. Onder sommige omstandigheden kunnen zijinstromers zeer zinvol zijn, mits een aantal randvoorwaarden. Maar waar er geen tekort is, moet je opletten voor het spanningsveld dat kan ontstaan tussen jonge startende leerkrachten, van wie er op dit moment veel te veel uitstromen, in concurrentie met zijinstromers. Dat is een probleem dat eens moet worden bekeken.

Een goed plan, minister, slaagt veelal door de wijze waarop het uitgevoerd wordt. Daarom vind ik het jammer dat we over de technische zaken en een aantal punten die ik daarnet vermeldde, nog geen antwoord krijgen, zodat we in discussie zouden kunnen gaan. We moeten wachten tot het besluit er is, en dan mogelijk achteraf interpellieren en suggesties geven om het toch nog te verbeteren.

U zei dat u de kwestie van het budget zult ‘neutraliseren’. Ik vond dat een merkwaardige uitspraak. Het integreert mij. Kunt u daar iets meer over zeggen?

Minister Pascal Smet: Niet vandaag.

De heer Jos De Meyer: Wat zitten we hier dan te doen?

Minister Pascal Smet: De Vlaamse Regering heeft het besluit nog niet genomen. We hebben wel de principebeslissing genomen. Ik heb u de ratio legis en het belangrijkste principe van de principebeslissing toegelicht. Het is toch evident dat ik die vragen hier pas kan beantwoorden wanneer het beslist is? Dat is toch de regel? Wanneer we iets vertellen waarover nog geen beslissing is genomen, krijgen we als opmerking dat we moeten wachten tot er een beslissing is. De Vlaamse Regering heeft nog geen besluit genomen, dus kan ik het vandaag nog niet vertellen. Na een eerste lezing wordt erover onderhandeld en wordt het naar de Raad van State gestuurd. Nadien kunnen we wel een toelichting geven. Op dit moment moet het eerst nog door de regering formeel worden goedgekeurd.

De heer Jos De Meyer: Misschien kunt u wel al zeggen in welke richting u denkt, onder voorbehoud?

Minister Pascal Smet: Neen.

De heer Jos De Meyer: Ik verwijs naar minister Van den Bossche, die allerlei dingen zegt over de woonbonus, hoewel daar ook nog niets over beslist is.

Minister Pascal Smet: Dat is iets anders. De beslissing over de zijinstroom wordt nog tijdens deze legislatuur genomen. De woonbonus is iets voor de volgende regering. Het staat de partijen dus vrij om daarover hun standpunt te geven. De minister-president heeft duidelijk te kennen gegeven dat die woonbonus voor een volgende legislatuur is. Over de zijinstroom wordt wel nog tijdens deze legislatuur beslist. Daarom is het evident dat de regering daar eerst over praat, een besluit neemt en dan pas toelichting geeft. Dat is toch de normale gang van zaken?

Anderzijds begrijp ik natuurlijk wel dat u dat vraagt.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, zoals vele collega's dring ik sinds de vorige legislatuur bij uw voorganger al op zijinstroom aan, niet zozeer vanuit het lerarentekort, want in West-Vlaanderen hebben wij een overschot – de boodschap van een tekort is dus altijd delicaat –, maar vanuit het principe dat het altijd goed is om mensen vanuit een andere omgeving aan te trekken in het onderwijs.

Ik ben heel nieuwsgierig naar de nota's die bij het besluit van de Vlaamse Regering zullen worden gevoegd. Ik ben op zoek naar een raming van het huidige aantal en het toekomstige aantal. In het vorige arbeidsmarktrapport dat we hier in de commissie hebben besproken, stond dat men 98 leerkrachten die zijinstromers zijn, kon benoemen. Indien zij worden erkend in de anciënniteit die zij gemiddeld hebben, brengt dat een kost van een half miljoen euro extra met zich mee. Wellicht gaat het over veel meer. Minister, ik ben echt bekommerd om de financiële impact van deze maatregel voor de komende legislatuur, indien het niet goed doordacht wordt. Is het niet beter om eerst af te wachten en nadien wat op te trekken? U kunt toch geen rechten geven aan een bepaald jaar om die dan, indien het budgettaire aspect te zijn, voor een volgende lichting weer aan te passen? Ik stel mij dus veel vragen bij het budgettaire aspect. Principieel ga ik echter zeker akkoord: we moeten zoveel mogelijk zijinstromers aantrekken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over praktische en inhoudelijke bedenkingen bij omzendbrief SO 74 - 2190 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het plan-Smet tegen luxeverzuim - 2224 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, de laatste wijzigingen aan de omzendbrief SO 74 van 12 juni 2001 over de organisatie van het schooljaar, hebben de regels voor de evaluatieperiodes op school aangepast. Om de schooltijd zo nuttig mogelijk te gebruiken, mogen de deliberaties pas starten op de vijfde lesdag voor het einde van het schooljaar. Bovendien moeten de scholen een zinvol aanbod organiseren voor leerlingen die daar tijdens de deliberatieperiode een beroep op wensen te doen.

Leerlingen hebben recht op weloverwogen en gemotiveerde deliberatiebeslissingen en die moeten door de voltallige klassenraad worden genomen. Men kan zich dus afvragen wie het 'zinvol aanbod' aan activiteiten moet begeleiden: leerkrachten kunnen dat enkel tussen hun deliberaties door en zijn dus zelden een hele dag beschikbaar. De activiteiten moeten dus ook het best op het schoolterrein plaatsvinden.

Of de zogenaamde 'zinnige activiteiten' hoe dan ook opwegen tegen de verlokking van een vakantiebestemming is echter niet zeker. Ze vormen mijns inziens geen afdoend antwoord op het probleem van het luxeverzuim, dat inderdaad – laat daar geen misverstand over bestaan – niet moet worden goedgepraat. Daarom hebben een aantal andere collega's en ikzelf hierover op 12 juni 2013 een actuele vraag gesteld. Het valt te vrezen dat luxeverzuim meer te maken heeft met normvervaging bij sommige ouders dan met hun rationeel afwegen van wat opvoedkundig de beste optie is voor het kind.

Zoals bekend, moeten de daartoe bevoegde inspraakorganen overleggen over de planning van het schooljaar. Omzendbrief 74 vermeldt 30 juni als uiterste datum waarop de planning van het schooljaar rond moet zijn, zodat leerlingen die inschrijven ook duidelijk weten hoe het schooljaar georganiseerd wordt. De nodige afspraken en verduidelijkingen moeten in het schoolreglement worden opgenomen en dat moet bij inschrijving worden ondertekend. In schooljaar 2013-2014 wordt 20 september de uiterste datum, maar dan zijn alle inschrijvingen uiteraard al lang voorbij.

Een gedachtewisseling over de timing en de mogelijke duur van evaluatieperiodes is zinvol, maar het opleggen van nieuwe regels op het ogenblik dat de schoolorganisatie al vastligt, is dat niet. Dat vindt ook het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO). Die organisatie vindt bovendien dat het nuttig gebruik van de schooltijd beter georganiseerd wordt door het verminderen van het totale aantal dagen evaluatie en deliberatie dan door het opleggen van de vroegst mogelijke startdatum voor deliberatiegesprekken. Ook het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG) heeft zware bedenkingen geformuleerd bij deze omzendbrief, maar die waren nog niet in mijn bezit op het moment dat ik deze vraag om uitleg opstelde.

Minister, de vermelde bedenkingen roepen enkele vragen op die ik aan u wil voorleggen. In hoever beantwoorden de wijzigingen aan omzendbrief 74 aan de doelstellingen van de

resolutie van 28 mei 2003 over de ordentelijke start van het schooljaar? Omzendbrief 74 noodzaakt in de scholen een nieuwe planning voor 2013-2014, uiteraard na overleg in de inspraakorganen. Hoe motiveert u een herplanning met nieuw overleg in september? Hoe kunnen de scholen aantonen dat ze planning en overleg serieus nemen, als ze op de eerste vergaderingen van hun inspraakorganen moeten aangeven dat het al gebeurde overleg en de eventuele afgesloten protocols over de schoolorganisatie waardeloos zijn geworden? Wij begrijpen dat er iets moest gebeuren rond luxeverzuij, maar de problemen waren al lang bekend. Wat maakt dan deze bijzonder late omzendbrief verdedigbaar? Wat is er al gebeurd rond sensibilisering van de ouders? Zij dragen in dezen toch wel de grootste verantwoordelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, ik wil graag focussen op één aspect, namelijk de reactie van de huisartsen in de loop van de maand juni.

Op het einde van vorig schooljaar was de problematiek van het luxeverzuij opnieuw aan de orde. Die kwam in een stroomversnelling terecht na een 'reclamestunt' van een reisorganisatie. Hierover werden op 12 juni in dit parlement actuele vragen gesteld.

Vele onderwijsbetrokkenen maakten en maken zich zorgen over deze problematiek – inderdaad al jaren lang –, mede omdat het fenomeen hardnekkig blijkt te zijn en het voor de overheid en de inrichters van onderwijs blijkbaar moeilijk is om maatregelen te nemen om het verschijnsel uit de wereld te helpen.

Wij vonden het dan ook een positieve stap dat de minister na een van de laatste ministerraden voor de vakantie liet weten dat de regering een besluit had goedgekeurd over het luxeverzuij. Een van de elementen daarin zou zijn dat een afwezigheid wegens ziekte na de examens alleen nog gewettigd is met een echt doktersattest. Slechts enkele dagen na de bekendmaking liet het Syndicaat van Vlaamse Huisartsen weten deze regeling niet te zullen toepassen. Minister, u had verkondigd breed geconsulteerd te hebben over de te nemen stappen, maar uit de reactie van de huisartsen bleek dat ze de regeling via de media moesten vernemen. Als reactie liet u weten het gesprek met de huisartsen vooralsnog op te starten.

Minister, wie werd geconsulteerd voor het tot stand komen van het betrokken besluit? Hoe werd dit gecommuniceerd aan de directies, leerkrachten, ouders en andere betrokkenen? Is intussen een nieuw gesprek met de huisartsen gevoerd? Zo ja, wat was het resultaat? Welke afspraken werden gemaakt met de onderwijsverstrekkers om de regeling in de praktijk werkbaar te maken? Hoe zal de controle gebeuren, in het algemeen, en met betrekking tot de doktersattesten in het bijzonder?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, collega's, ik zou me graag aansluiten. Ik heb in juni een actuele vraag gesteld over deze problematiek.

Minister, we hebben al verschillende keren besproken hoe we het zullen aanpakken. U hebt het dan ook aangepakt, maar ik heb nog een concrete vraag. U zei in juni dat er nog geen zicht is op de cijfers van het luxeverzuij, maar dat een centraal registratiesysteem duidelijkheid zou geven. Ik denk dat het gaat over DISCIMUS, dat vorig jaar al is ingevoerd en nu wordt uitgerold. Hebt u al enig zicht op cijfers van vorig jaar? Het is immers belangrijk om dat te weten.

Is er ook een evaluatie gepland met de mensen uit het onderwijsveld als de maatregel loopt? Het is niet gemakkelijk, maar misschien kunnen zij vanuit de praktijk suggesties doen. Het is geen eenvoudig verhaal. Er is ook een verschil tussen het basis- en het secundair onderwijs, maar daarover heb ik het eerder al gehad.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, het is een beetje een merkwaardig dossier, dat al tien jaar aansleept. Iedereen roept: "Doe er iets aan! Doe er iets aan!" Als ik dan iedereen samenbreng, blijkt dat er al een meningsverschil is over het feit of er een probleem is of niet en over wat de aard van het probleem is.

We hebben er iets aan gedaan. We hebben dat goed voorbereid. We hebben rond de tafel gezeten in de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We hebben er hier over gepraat omdat ik ieders mening wou kennen. Op basis van die gesprekken hebben we een voorstel uitgewerkt, dat – voor alle duidelijkheid – niet alles zal oplossen. Ik ga niet zeggen dat er met dit voorstel volgend jaar geen luxeverzuim meer zal zijn.

Wat we gedaan hebben, is redelijke maatregelen genomen die het fenomeen indijken, die een duidelijk signaal aan de ouders geven en die de banalisering van 'ik moet er niet zijn', tegengaan. Dat hebben we willen doen.

Intussen hebben we ook met de dokters gesproken. Maar moet ik specifiek overleg hebben met een dokter om te vragen om geen attest te schrijven voor een kleine die niet ziek is? Als ik daarover al met een dokter of met een vereniging van huisartsen moet overleggen. Het heeft me bijzonder verbaasd hoe het in het nieuws een aaneenschakeling van verhaaltjes is geworden. Niemand luistert nog naar wat er wordt gezegd. Het zou toch wel bijzonder merkwaardig zijn dat ik met doktersverenigingen moet gaan overleggen om geen valse getuigschriften meer te schrijven. Dat was de essentie van wat die ene vertegenwoordiger zei. Die mens was misschien niet op de hoogte van alles. Vandaag volstaat het dat één persoon iets zegt en die krijgt een megafoon. Dan komt er een tegenstelling. Als je rustig, van op afstand, redeneert over wat daar is gezegd, val je toch van je stoel? Ondertussen hebben we het gesprek gevoerd, er zijn geen misverstanden en alles is duidelijk uitgeklaard. Ik kom er nog op terug.

Ik wou toch even zeggen als inleiding dat het een heel merkwaardig dossier is. Men schreeuwt om er iets aan te doen, maar als je dan iets doet, is het niet goed. Het is wel het ene of het andere. Ik doel daarmee niet op u, mevrouw Vermeiren. Ik heb het over de algemene sfeerzetting. Dat sfeertje vind ik problematisch voor onze samenleving en de staat waarin die verkeert, maar goed.

Elke vorm van afwezigheid van een leerling die niet volgens de geijkte vorm kan worden gestaafd, wordt per definitie beschouwd als een onwettige afwezigheid met registratiecode B. De B staat voor begeleiding bij problematische afwezigheden. Scholen zijn verplicht om leerlingen die problematisch afwezig zijn vanaf de eerste B-code te begeleiden. Indien die B-codes oplopen tot tien, moet de school het CLB inschakelen. Bij dertig B-codes stuurt de school een melding van een problematische afwezigheid. Op dat moment kan de schooltoelage in gevaar komen.

Specifiek over luxeverzuim werden er twee rondetafels georganiseerd in de Vlor, waarbij alle betrokken actoren aanwezig waren, met inbegrip van vertegenwoordigers uit de medische sector, om te zoeken naar oplossingen voor het luxeverzuim. Op 30 mei 2012 hebben we daarover ook een gedachtewisseling gehad hier in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen. Bovendien is er al heel wat jaren overleg met de medische sector, onder meer om het oneigenlijk gebruik van medische attesten tegen te gaan. Dat overleg is een uitloper van het protocol dat werd afgesloten tussen de overheid en de medische sector over de aanpak van spijbelen. Het zit in eenzelfde flow, ik heb de reactie van die vertegenwoordiger niet goed begrepen op dat moment.

Op 12 september 2013, niet zo heel lang geleden, was er een overleg met de Nationale Orde der Geneesheren, waarin de nieuwe regelgeving werd toegelicht en er duidelijke afspraken werden gemaakt over de verdere communicatie naar artsen. De medische sector zal in de komende maanden op verschillende manieren nog extra geïnformeerd worden over de regelgeving in verband met de afwezigheden. Bovendien werd er een vormingspakket voor

artsen met alle relevante onderwijsregulering opgesteld. Er werd ook specifiek materiaal ontwikkeld om hen te ondersteunen in de communicatie naar de ouders en leerlingen. Er zal onder meer een affiche komen in de wachtkamer en een flyer met meer uitleg. Dat zal op korte termijn worden bekendgemaakt en worden verspreid, in samenwerking met De Artsenkrant, Domus Medica, de Koning Boudewijnstichting en de Nationale Orde der Geneesheren. Ik ben uiteraard blij met die samenwerking.

Er zijn acties genomen zoals de opvangverplichting voor scholen als ouders dat vragen, een zinvolle invulling van het einde van het schooljaar na overleg met de schoolraad, de deliberatiedagen die ten vroegste starten op de vijf laatste lesdagen van het schooljaar en doktersattesten verplicht in de week voor en na de vakantie. Die acties situeren zich op verschillende fronten.

Men moet in het onderwijs ook goed weten dat, als mensen vaststellen dat hun kind niet meer aanwezig moet zijn, als ze weten dat hun kind geslaagd is en ze goedkoper op vakantie kunnen vertrekken, ouders dan een afweging maken. Veel mensen begrijpen dat, denk ik. En dat is niet goed, voor alle duidelijkheid. Ik keur dat niet goed, maar ja, het is een afweging die gebeurt. Daarom hebben we die maatregel opgesteld over de vijf laatste dagen van het schooljaar, wat toch een duidelijk signaal is. Ik zeg niet dat alle scholen dat doen, maar sommige scholen stoppen wel heel vroeg. Dat is moeilijk te rijmen met de opmerking dat ze te weinig tijd hebben om alle leerstof te verwerken. Dat is toch een beetje raar, ik wil niet veralgemenen. Het is punctueel, maar toch een vaststelling.

Op 24 mei 2013 hebben we dat een eerste keer geagendeerd, nog voor die reclamestunt van een reisorganisatie. Ik heb gebeld met de grote baas, die dat ingetrokken heeft. Het besluit is definitief goedgekeurd in december 2013. Hoe komt het dat het lang heeft geduurd? Veel overleg met iedereen, mijnheer De Meyer, veel overleg. Als ik even mag, verwijst ik naar het dubbelinterview met mevrouw Van Hecke in De Morgen, waarin zij zei dat ik nog meer had kunnen doen indien ik wat minder overlegd had. Dat vond ik een interessante tip misschien.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Wat bedoelt zij daarmee concreet? Met wie had u niet moeten praten? Dat benieuwt me. *(Gelach)*

Minister Pascal Smet: Nee, nee, dat was niet haar bedoeling. Het heeft wat langer geduurd omdat we veel hebben overlegd dus.

Iedereen weet al een hele tijd dat er een issue was. Het klopt, mijnheer De Meyer, dat het niet in overeenstemming is met de onderwijsresolutie *stricto sensu*. Dat zal ik ook niet proberen uit te leggen, maar we hebben pas kunnen communiceren na die ruime consultatieronde, in juli 2013. De nieuwe maatregel gaat niet meteen in, het is pas iets voor het einde van het schooljaar, juni 2014. Het is ook niet morgen van toepassing, de scholen hebben nog wel wat tijd om dat te doen, maar ik geef toe dat het wenselijker was geweest indien het eerder was gebeurd. Toch hebben we geoordeeld dat het geen onoverkomelijk probleem is, te meer omdat we niet het signaal wilden geven dat het pas in werking treedt vanaf het volgende schooljaar, juni 2015 dus. Dat zou ook een rare boodschap geweest zijn in deze problematiek.

We hebben een afweging gemaakt van de voor- en nadelen en beslist dat het beter was om het toch al via omzendbrief in juli te doen, waarna het besluit in september definitief werd goedgekeurd. U weet bovendien dat we de regulering hebben gewijzigd zodat de afspraken in een schoolreglement op elk moment van het jaar kunnen worden gewijzigd, indien ze het rechtstreeks gevolg zijn van een gewijzigd decreet of regulering. Dat staat zo uitdrukkelijk in de nieuwe codex secundair onderwijs.

Er komt een nieuwe campagne. Onder meer in de wachtkamers van de huisartsen maar ook op onze website en via Klasse, Schooldirect en Lerarendirect zal er nog meer worden gecommuniceerd.

Er is niets gewijzigd aan de verplichting dat alle leerkrachten die les geven in een bepaalde klas aanwezig moeten zijn op de klassenraad van die klas, maar deze regeling impliceert ook dat niet alle leerkrachten op hetzelfde moment klassenraden hebben waarop ze aanwezig moeten zijn. Het moet bijgevolg mogelijk zijn om deze afspraken praktisch uit te werken. Het bewijs hiervan is dat er in Vlaanderen al scholen zijn die dit doen. Ook kan het andere personeel van de onderwijsinstelling ingeschakeld worden of kan er worden samengewerkt met andere scholen of kunnen er andere organisaties en verenigingen worden aangesproken voor de invulling van het zinvolle aanbod. Dit kan, in overleg met het schoolbestuur en de schoolraad. Het is een kwestie van organisatie.

De controle zal, zoals altijd, gebeuren door de verificatie van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi).

De registratie is nu volledig van kracht. We zullen dus in de toekomst over juistere cijfers beschikken. We zullen over meerdere jaren kunnen zien hoe groot het fenomeen is.

Voorzitter, ik vond het zeer belangrijk dat we ten aanzien van de samenleving het duidelijke signaal hebben gegeven dat wij dit niet aanvaarden. Ik heb nooit gepretendeerd of beweerd dat deze maatregel alles zal oplossen. Hij had een belangrijke waarde. Wij hebben ingegrepen. We moeten verder werken aan de sensibilisering van de ouders. Het is belangrijk dat hun kinderen tot op het einde van het schooljaar aanwezig zijn in de scholen, en dat de ouders, met een diploma of getuigschrift, naar het oudercontact gaan. Dat is ook een belangrijk moment.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, voor alle duidelijkheid, en ik zeg het voor de derde keer: luxeversuim is het probleem dat u moet aanpakken. Daarbij is het sensibiliseren van de ouders hoogstnoodzakelijk. In deze vraagstelling gaat het vooral over het tijdstip en, bij sommige maatregelen, over de wijze waarop dat gebeurt. In uw inleiding zegt u, vrij algemeen, dat er sfeerschepping is. Hebt u het over mijn vraagstelling?

Minister Pascal Smet: Neen, ik heb het over de media.

De heer Jos De Meyer: Hebt u het over de reactie van het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG), dat zegt: “Nu de zomer-vakantie al begonnen is en alle voorbereidingen voor het komende schooljaar al getroffen zijn, kan het OVSG niet instemmen met de ingangsdatum en de implementatieperiode, zoals die in het besluit voorzien is.”? Of hebt u het over het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO), dat zegt: “Het VSKO kan niet aanvaarden dat de overheid uitzonderlijk deze datum met terugwerkende kracht op 20 september 2013 plaatst, zodat de nieuwe maatregel nog in het schooljaar 2013-2014 van toepassing kan worden.”?

Minister, het probleem is tien jaar gekend. We weten al tien jaar dat vanuit het veld de vraag komt. Waarom moet u dit nu in de grote vakantie beslissen? De reacties zijn toch niet abnormaal?

Er is overleg geweest in de scholen. Men heeft de schoolraden samengeroepen. Alle partners hebben daar mee over beslist. Men heeft een schoolreglement opgemaakt. Men heeft een kalender opgemaakt en meegegeven aan de leerlingen. Dat schoolreglement moet ondertekend terugkomen. Nu moet al dat werk worden overgedaan en aan de mensen die in die overlegstructuren betrokken waren, moet worden uitgelegd dat hun werk niet zinvol was en dat er rekening moet worden gehouden met een nieuw besluit van de minister. De overheid heeft meestal de wens dat de door haar opgelegde timing door alle participanten in de scholen wordt nageleefd. Dat is vrij logisch. Welnu, vanuit de scholen is er ook soms het verwachtingspatroon dat de overheid zelf de door haar opgelegde timing naleeft. Daarover gaat het fundamenteel.

Ik eindig waar ik begon. Ja, er is een probleem. Ja, het moet aangepakt worden. Maar, minister, de timing is, zeker voor een probleem dat al tien jaar gekend is, slecht gekozen. Wat

betreft de evaluaties op het einde van het schooljaar denk ik dat men de problematiek van de deliberaties en de moeilijkheidsgraad die toeneemt ten gevolge van de juridisering zeker niet mag onderschatten.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, bedankt voor de toelichting. Blijkbaar was de medische sector toch betrokken bij de rondetafels.

Mijnheer De Meyer, ik ben het niet helemaal met u eens. Ik dacht ook, toen ik na de bekendmaking van het besluit in de pers las over de reacties op het feit dat het toch nog een jaar zou duren, dat het nooit goed is. Dat jaar is nodig om het praktisch regelbaar te houden. Als de medische sector een platform kreeg van bepaalde journalisten, zou het kunnen dat dit werd uitvergroot. Ik schrok daar toch een beetje van. Maar als ze inderdaad betrokken werden bij de gesprekken, moet worden afgewacht hoe het dit keer verloopt. De evaluatie zal ons daarover wijzer maken.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, dank u voor uw antwoord en toelichting. Ik vroeg naar de registratiesystemen in functie van het luxeverzuim dat ook in het begin van het schooljaar plaatsvindt. Het is voor scholen soms moeilijk om voor leerlingen die nog niet komen opdagen klassen en uren te organiseren. Men weet niet waar die leerlingen zijn, of ze zullen komen of niet, of ze misschien zijn ingeschreven in andere scholen, enzovoort.

Minister Pascal Smet: Dat zal georganiseerd worden, maar het is nu nog iets te vroeg.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan stageplaatsen
- 2128 (2012-2013)**

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega's, de problematiek van het tekort aan stageplaatsen voor studenten is vorig jaar al aan bod gekomen. In maart 2013 betrof het probleem vooral de studenten die de opleiding vroedkunde volgden, maar toen werd duidelijk dat het niet alleen voor hen een probleem was, maar ook voor de studenten die de lerarenopleiding volgden. U hebt op dat moment heel duidelijk gesteld dat u hierover een vraag zou stellen aan de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) om een overleg te organiseren en om concrete voorstellen te formuleren om de afstemming van vraag en aanbod aan stageplaatsen beter te optimaliseren.

In het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) over de beleidsbrief 2012-2013 wordt erop aangedrongen dat "in het kader van de nieuwe generatie sectorconvenanten stageplaatsen worden gegarandeerd voor alle leerlingen, maar specifiek ook leerlingen uit doelgroepen of met specifieke noden". Op uw vraag heeft de Vlor ook een inventaris opgemaakt van de beroepsgerelateerde knelpunten bij stages in het hoger onderwijs. De Vlor organiseerde ook een bevraging bij de opleidingen met een stage en de sectorfondsen. Deze bevraging peilde naar knelpunten uit de regelgeving, knelpunten op het vlak van beschikbare stages, knelpunten van administratieve, logistieke en van onderwijskundige aard, knelpunten op het vlak van kwaliteitszorg en op het vlak van kosten voor studenten, en knelpunten bij internationale stages.

Daarvan werd een heel mooi overzicht gemaakt, en uit de bevraging blijkt dat er een tekort aan stageplaatsen is, voornamelijk voor studenten verpleegkunde en studenten onderwijs. Een

belangrijke reden hiervoor is dat het aantal stageplaatsen niet evenredig is gestegen met het stijgende aantal studenten. Niet onbelangrijk om over na te denken, is de vaststelling dat niet alleen niet alle organisaties en bedrijven, maar ook niet alle scholen overtuigd zijn van het belang om een stagiair de kans te geven om het vak te leren. Het is belangrijk voor ons als commissieleden en voor u als minister van Onderwijs om dit onder ogen te zien. Een andere reden is dat de omvang van de stage in sommige opleidingen groter geworden is, want dat maakt het evenmin gemakkelijk om voldoende stageplaatsen te vinden. En er is ook het feit dat studenten bij voorkeur in de eigen regio stage lopen.

De onderwijswereld wijst ook nu weer op het belang van de mentoruren om de stages te organiseren. Ik meen dat het van cruciaal belang is dat wij de scholen erop wijzen dat ze verantwoordelijkheid hebben en dat ze de kans moeten geven aan jonge mensen die het beroep willen leren, om stage te lopen.

De Vlor heeft de analyse gemaakt en heeft een aantal zaken duidelijk aan het licht gebracht. De vraag is natuurlijk wat u zelf gaat doen in navolging van dit rapport. Zult u een aantal initiatieven nemen? Zult u de Vlaamse scholen een duidelijke boodschap brengen of zult u ze misschien zelfs de verplichting opleggen om een aantal stageplaatsen aan te bieden?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, dames en heren, het Vlor-advies dateert van 9 juli 2013. Het is een heel pertinent en degelijk uitgewerkt advies. We hebben dat inderdaad gevraagd. We zijn het momenteel aan het analyseren. We bekijken hoe we de aanpak kunnen concretiseren.

U weet dat we niet gewacht hebben op het advies, maar dat we in het verleden een taskforce ‘stages’ hebben opgericht. Die komt al een tijdje samen om de stageproblematiek van leraren in de diepte te analyseren en om zo te komen tot een eenduidig stageregistratiesysteem waar vraag en aanbod gematcht wordt. Dat zal ons toelaten om objectief vast te stellen of er effectief een tekort aan stageplaatsen is en waar die tekorten dan vooral gesitueerd zijn. Op 2 oktober 2013 komt de taskforce weer samen en dan wordt normaal gezien definitief beslist over een voorstel van registratiesysteem. Dat is heel belangrijke stap voorwaarts.

Het klopt dat er structureel overleg moet zijn, regionaal of op Vlaams niveau, tussen instellingen, sectoren en de overheid. Ik wil toch opmerken dat we eigenlijk zouden mogen verwachten dat men dit zelf doet en dat naar de overheid wordt gekeken om dit mee te faciliteren of mogelijk te maken. We zullen dit doen, want iedereen is het erover eens dat de stageplaatsen heel belangrijk zijn. Dit zal overigens ook aan bod komen op 5 oktober.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, u verwijst naar de taskforce, die nog eens zal samenkomen. U zegt dat het heel belangrijk is om de registratie van vraag en aanbod op te volgen, maar het is toch ook heel belangrijk om heel duidelijk te formuleren wat wij als overheid verwachten van scholen inzake het opnemen van hun verantwoordelijkheid ter zake.

Ik merk dat zelf ook in de omgeving die ik ken. Bepaalde scholen bieden er heel veel kansen aan jonge mensen om stage te lopen. Ze doen daar inspanningen voor, ook al hebben ze daar geen extra uren voor. Ze doen dat heel goed, omdat ze vinden dat dit behoort tot hun opdrachten. Daarnaast zijn er ook scholen die daar geen werk van maken, die vinden dat ze daar te weinig ruimte voor hebben. Daardoor moeten studenten die een stageplaats zoeken, zich natuurlijk tot dezelfde instellingen richten. Zult u ook daarover nadenken? Een registratiesysteem is immers één ding, maar het is iets anders uw scholen op het terrein te wijzen op hun verantwoordelijkheid, en te vragen dat ze ter zake toch wel een opdracht vervullen. Het is me niet duidelijk hoe u daar zelf tegenaan kijkt en of u ter zake ook initiatieven gaat nemen.

Minister Pascal Smet: We gaan daar dieper op in op 5 oktober.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik deel de bekommernis van mijn collega. Minister, voor de duidelijkheid, u leek te zeggen dat die taskforce enkel gaat over het stageprobleem van leraren, dus niet over de andere stages, bijvoorbeeld in de verpleegkunde.

Minister Pascal Smet: Neen, het gaat niet over leerlingen. Het gaat hier over stages voor toekomstige leerkrachten.

Mevrouw Sabine Poleyn: Dus over de lerarenopleiding.

U verwijst naar 5 oktober. Mogen we daar meer van verwachten dan gewoon het centrale registratiesysteem?

Minister Pascal Smet: Ik wil er ook nog even aan herinneren dat, toen we begonnen zijn met die taskforce, men aan de overheid had gevraagd om niet op te treden. Men ging het zelf oplossen. We hebben die werkgroep dan bijeengebracht en zijn die blijven bijeenbrengen. We zijn tot de conclusie gekomen dat het toch wel belangrijk is dat we een duidelijk registratiesysteem hebben om te kunnen zorgen voor een betere match. Ik ben het trouwens eens met wat mevrouw Helsen zegt: het is heel belangrijk dat scholen ter zake hun verantwoordelijkheid nemen. Het is trouwens ook in het belang van de scholen om dat te doen. We hebben wel wat mogelijkheden in ons achterhoofd over hoe dat kan. We zullen zien hoe dit verder wordt aangepakt, maar voor mij zijn stages uiteraard een onderdeel van heel de aanpak van de lerarenopleiding. Vandaag wil en kan ik nog niet veel zeggen.

Mevrouw Sabine Poleyn: U zult echter meer zeggen dan alleen iets over de afspraken met betrekking tot de centrale registratie.

Minister Pascal Smet: Ja.

Mevrouw Sabine Poleyn: Die vraag rijst immers. U geeft immers het signaal dat u niets mag doen.

Minister Pascal Smet: Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid niet in hoofdzaak bij de overheid. De overheid moet in dezen faciliterend optreden. Dat is wat we ook doen op dit moment. U merkt ook dat het allemaal nog niet zo duidelijk is. We hebben een heel goed Vlor-advies. We zijn dat nu aan het analyseren. Het dateert nog maar van in de vakantie. Er is ook pertinent tijd aan besteed, dus moeten we ook wel wat tijd nemen om het goed te bekijken. Dan kunnen de concrete acties voor de komende maanden en jaren worden uitgewerkt. Absoluut.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over planlast - 2134 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, geachte leden, toen ik bijna tien jaar geleden in deze commissie van start ging, was planlast er een heel belangrijk thema. Dat was een knelpunt in het onderwijsveld. Er waren heel veel klachten over te veel planlast. Ik moet vaststellen dat we het vandaag nog steeds hebben over een teveel aan planlast in het onderwijs. Zelf hebt u in maart 2012 heel duidelijk gesteld van plan te zijn om in deze legislatuur een aantal concrete stappen te zetten op alle niveaus om een oplossing te bieden voor die daadwerkelijk aanwezige planlast.

Deze commissie heeft een vergadering gehouden waarbij de onderzoekers zijn gehoord die de planlast hebben onderzocht in zowel het leerplichtonderwijs als het hoger onderwijs. Ze

hebben een boeiende uiteenzetting gegeven, die een aantal toch wel interessante en nieuwe elementen bevatte. Zo was het voor hen heel duidelijk dat het niet gemakkelijk was om duidelijk te definiëren wat nu planlast is. Ze hebben hun rapporten toegelicht. Die bevatten ook diverse aanbevelingen aan de betrokken partners in het onderwijs, waaronder ook de Vlaamse overheid.

Minister, wat gaat u precies heel concreet doen met die aanbevelingen? Hebt u deze zaken ook al grondig bekeken? Is dat in voorbereiding? Welke aanbevelingen neemt u aan? Waar gaat u op in? Welke initiatieven mogen we ter zake verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik deel de bekommernissen van mevrouw Helsen. We hebben inderdaad de gelegenheid gehad om te luisteren naar de aanbevelingen van onderzoekers die de planlast in de diverse niveaus van ons onderwijs grondig hebben onderzocht. Ik ben vrij vertrouwd met de planlast in het secundair onderwijs. Ik vind dat die al jaren de pan uit swingt. Die neemt steeds toe. We hebben daar discussies over gehad. U hebt vaak gezegd, en terecht, dat niet alle planlast van de Vlaamse overheid zelf komt, maar ook vaak van de scholengroepen of de directies. Die last komt dan op een of andere manier bij de leerkracht, en is niet altijd te wijten aan wat er in dit huis wordt beslist.

Ongeacht de vraag waar dit wordt beslist, vind ik het uitermate belangrijk dat de planlast in zijn geheel onder de loep wordt genomen, en dat er remedies zouden komen. Hebt u ondertussen aan tafel kunnen zitten met de diverse instanties die veel planlast creëren? Het gaat dan inderdaad over de koepels en over vertegenwoordigers van scholengroepen. Welke bevindingen hebt u ondertussen mee in overweging genomen, om dit om te zetten in maatregelen?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik heb een heel concrete vraag. In zijn toelichting heeft de heer Michielsens in maart beklemtoond dat het absoluut noodzakelijk was dat er betere afspraken kwamen. Hij zei dat het erop aankomt dat de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten van alle koepels samen duidelijke afspraken maken en die bekendmaken aan de scholen.

Ik weet dat afspraken maken met pedagogische begeleidingsdiensten niet altijd eenvoudig is, maar tegelijk herinnerde hij aan het feit dat het decreet een overlegorgaan tussen inspectie en pedagogische begeleiding tot stand heeft gebracht. Minister, functioneert het overleg tussen die beide organen goed? Want dat is toch een knelpunt.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik sluit me aan bij de vragen over planlast. In een vorig leven heb ik ook wel eens gezocht bij die planlast. Minister, er zijn interessante aanbevelingen aan de overheid. Ik lees er een voor zonder afbreuk te doen aan de andere: “Creëer een barrière tegen de toenemende juridisering.”

Dat is een heel belangrijk punt om een nieuw evenwicht te zoeken tussen de rechten van de leerlingen en de professionaliteit en de rechten van de leerkrachten. Minister, hoe zal de overheid omgaan met die aanbeveling?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik weet niet goed hoe het overlegorgaan tussen de pedagogische begeleidingsdiensten en de inspectie juist functioneert. Ik zal de opdracht geven om dat na te kijken. Als ik het antwoord daarop heb, zal ik het geven.

Voor planlast moet je een onderscheid maken. We hebben dat niet alleen gedaan voor het leerplicht- maar ook voor het hoger onderwijs. Voor het hoger onderwijs hebben we een eerste Vereenvoudigingsdecreet dat aan een aantal aanbevelingen uit het onderzoek tegemoet

zal komen. Dat is al bij de Inspectie van Financiën en het wordt binnenkort voor principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Het zal niet het laatste Vereenvoudigingsdecreet zijn. Het is het eerste Vereenvoudigingsdecreet voor het hoger onderwijs dat nog tijdens deze legislatuur in het Vlaams Parlement zal worden ingediend.

Voor het leerplichtonderwijs hebben we – dat is een verantwoordelijkheid van heel veel mensen – een ontwerp van actieplan gekregen van de administratie. Dat moeten we nu verder bekijken en we moeten nagaan wat tijdens deze legislatuur nog kan. Anders moeten we alles klaarmaken voor de volgende legislatuur. Er is een duidelijk plan, en in de komende weken zullen we beslissen in welke mate we daarmee verder zullen gaan.

We vinden dit heel belangrijk. Anders hadden we die studie niet laten maken. Het is goed in kaart gebracht. Ik heb uit de studie onthouden dat er heel veel verantwoordelijkheid bij anderen ligt. Maar de overheid heeft ook werk te doen, dat zal ik niet ontkennen.

Nu gaan we dat actieplan verder analyseren en wellicht nog goedkeuren, als dat lukt. Dan weet iedereen wat hij of zij in de komende jaren moet doen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, dit is een heel kort antwoord. Voor het hoger onderwijs zijn er duidelijke en concrete initiatieven. Is dat ontwerp van decreet al principieel goedgekeurd?

Minister Pascal Smet: Neen, nog niet. Het zit bij de Inspectie van Financiën en het zal eerstdaags voor het eerst worden besproken op de ministerraad.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dan bestaat inderdaad nog de mogelijkheid om dat in deze legislatuur goed te keuren.

Minister, voor het leerplichtonderwijs zegt u dat u dat nog allemaal aan het analyseren bent en dat u een plan van aanpak zult opmaken, en dan nagaan wanneer de overheid welke initiatieven kan nemen. Het is belangrijk om dat af te wachten. Hebt u enig idee wanneer dat plan van aanpak klaar is?

Ik heb de indruk dat u zegt dat het toch wel grondig voorbereidend werk vraagt voor we stappen kunnen zetten. Het is belangrijk om dit plan van aanpak te kunnen realiseren tijdens deze legislatuur, om indien mogelijk nog maatregelen te nemen. Het zou bijzonder jammer zijn dat het onderzoek blijft liggen en dat u geen afgerond rapport zou kunnen voorleggen.

Minister Pascal Smet: Daarmee ben ik het eens, maar ik wil een concreet actieplan. Ik deel uw bekommernis. Ik wil niet iets algemeen maken. Daarom hebben we wat meer tijd. Het is gemakkelijk om het over de aanbevelingen te hebben, maar het moet worden vertaald in een concreet actieplan, zodat we weten wie wat moet doen.

Het grote verschil met het hoger onderwijs is dat je dit voor het hoger onderwijs gemakkelijker in een decreet kunt gieten. Als u het rapport goed hebt gelezen, dan gaat het voor het leerplichtonderwijs heel vaak over werking, mentaliteit, ingesteldheid en dingen die men zichzelf oplegt. Dat kun je niet in een decreet gieten. Dat vergt heel wat actoren. Wie het rapport goed heeft gelezen, weet dat de hoofdverantwoordelijkheid niet bij de overheid ligt, maar bij anderen.

Als we een actieplan maken, moeten we dat heel goed vertalen. Dan wil ik dat het voldoende concreet is. Die oefening willen we in de komende weken doen. We moeten zorgen dat het actieplan dat we hebben voldoende concreet is, en niet blijft steken in algemeenheden die dan toch weer niet worden uitgevoerd. Het is dus met nobele bedoelingen dat we meer tijd nemen. Ik wil zeker niet dat het blijft liggen.

Er is ook veel werk voor de koepels en uiteraard ook voor de inspectie en de pedagogische begeleiding. Dat zal ik niet ontkennen. Met koepels en pedagogische begeleidingsdiensten hebben we rechtstreeks niets te maken. Hoe de scholengemeenschappen zich gedragen en

regels opleggen, daarin kan ik niet interveniëren. Het belangrijkste dat de overheid moet doen, is de taakstelling van de inspectie duidelijk maken. Voor alle duidelijkheid, de inspectie is een onafhankelijk orgaan. We hebben aan de inspecteur-generaal gevraagd om duidelijk te kijken naar de verschillen die er blijkbaar zijn tussen de verschillende inspecteurs. Die vraag is al gesteld.

Het is een complex gegeven, vooral omdat het ook een subjectief gegeven is. Voor de ene is een plan opmaken al planlast, terwijl ik denk dat men dat in de toekomst wel meer zal moeten doen. Sommige leerkrachten en scholen vinden een taalbeleidsplan opmaken al planlast, maar dat is geen planlast. Je kunt het wel op een verkeerde manier opleggen en uitvoeren. Ik geef een voorbeeld. Het is belachelijk dat je zegt dat je kruisjes moet zetten bij doelstellingen. Dat gebeurt wel, dat wordt wel gevraagd. Dat heeft te maken met mentaliteit en ondersteuning. Het is een heel complex gegeven. In het hoger onderwijs hebben we een eerste Vereenvoudigingsdecreet gemaakt. Er zullen er nog andere moeten volgen. Ook de instellingen zeggen me dat dat allemaal niet zo evident is. Het is gemakkelijker gezegd dan gedaan dat we de planlast moeten verminderen. Bij leerplichtonderwijs is het veel complexer. Ik stel mijn hoop op een concreet actieplan. Ik wil het concreet, met duidelijke eigenaars.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik was toch wel een beetje geschrokken over de datum van de gedachtewisseling over planlast, namelijk 21 maart. Ondertussen is er een ontwerp van actieplan klaar. Minister, u zult begrijpen dat ik dat zeer traag vind. Neem me niet kwalijk dat ik daarnet wat laconiek reageerde, maar het zou er nog aan mankeren dat zo'n actieplan geen concrete aanbevelingen bevat. Dat moet ook zo zijn. Ze zijn met aanbevelingen gekomen die volgens mij redelijk snel te implementeren zijn.

Ik wil nog één voorbeeld geven. Men had het over de professionalisering van de directies omdat een goede manager inziet wanneer er in zijn organisatie of instelling te veel planlast is die niet meer rendeert. Wel, dat zijn zaken die we toch vrij snel kunnen opleggen aan de directies. Waar een wil is, is een weg. Als het deze legislatuur niet meer kan, dan zijn we vertrokken voor lange tijd, terwijl het voor veel leerkrachten echt heel zwaar is, ook al is het subjectief.

U hebt het over een talenbeleid op school. Men moet dat inderdaad niet als een last ervaren, maar als dat taak nummer zoveel en vergadering nummer zoveel is die erbij komt voor de leerkracht in kwestie, terwijl het eigenlijk niet heel duidelijk is wat er van hem of van haar verwacht wordt, dan heb je echt wel te maken met frustrerende planlast. Dat is een grote bekommernis van mij. Feit is natuurlijk dat de manier waarop de inspectie werkt, ook niet helpt, want mochten we een gemakkelijkere objectiverende graadmeter hebben in de plaats van eindtermen en leerplannen, dan zou dat ook al iets minder bureaucratie opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Het is al lang een probleem en het is iets dat soms moeilijk hard kan worden gemaakt omdat het van alle kanten lijkt te komen. Typisch is ook dat de inspectie zelf eigenlijk weinig oplegt, maar blijkbaar aan de scholen wel dingen vraagt, dat heeft de heer Michielsens wel erkend. De inspectie zegt niet wat de scholen op papier moeten geven, maar de scholen moeten wel dingen aantonen. Als je aan de scholen vraagt om dingen aan te tonen, dan beginnen ze natuurlijk allerlei dingen klaar te leggen. Dus is dat toch wel planlast. Ik vind de rol van de inspectie daar moeilijk in. Dat zou eigenlijk allemaal eens heel goed moeten worden uitgeklaard. Soms is het ook een kwestie van onzekerheid, want ze willen zich beschermen tegen allerlei juridisering. Ik denk dat het niet gemakkelijk is om daar een concreet plan voor uit te werken, maar ik hoop dat het snel lukt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraken van KU Leuven-rector Torfs over de ‘ranking’ van scholen op basis van de publicatie van de slaagcijfers in het hoger onderwijs van hun leerlingen
- 2169 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het publiceren van cijfers over de slaagkansen in het hoger onderwijs
- 2225 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: De nieuwe rector van de KU Leuven, Rik Torfs, is tijdens de zomervakantie vrij actief geweest. Toen ik op vakantie was, werd ik al geconfronteerd met een aantal uitspraken van hem. Een ervan ging over de publicatie door de scholen van de slaagcijfers van hun leerlingen in het hoger onderwijs. De reden daarvoor is dat dit de scholen zou aanmoedigen hun leerlingen beter voor te bereiden op het hoger onderwijs en hen beter te begeleiden in het maken van een keuze van de studierichting. Op die manier hoopt hij de slaagkansen in dat hoger onderwijs te verhogen.

De heer Torfs wijt de bedroevende resultaten in het eerste jaar van het hoger onderwijs deels aan de kwaliteit van het middelbaar onderwijs. “Er zijn grote verschillen tussen scholen, maar men durft dat niet te meten. De slaagcijfers die afgestudeerden van middelbare scholen halen in het hoger onderwijs, zouden openbaar gemaakt moeten worden”, zei hij op maandag 12 augustus.

Er is reactie gekomen op deze uitspraken. Mevrouw Van Hecke van het katholiek onderwijs zei dat een vergelijking tussen scholen op basis van slaagcijfers in het hoger onderwijs niet eerlijk zou zijn, maar zij pleitte er wel voor de slaagkansen naargelang de studierichting na te gaan om een zicht te krijgen op de aansluiting van richtingen in het middelbaar naar richtingen in het hoger onderwijs. Toen is er geen reactie gekomen van de minister, maar achteraf is er van hem wel een reactie gekomen.

Minister Pascal Smet: Ik was op vakantie.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het is geen verwijt, minister. Achteraf is er een reactie gekomen in de pers, maar het is misschien goed dat hier in de commissie eens wordt uitgeklaard dat de publicatie van die cijfers eigenlijk al bestaat, dat dat mogelijk is en dat u voorstander bent van een dergelijke transparantie.

Bent u, zoals rector Torfs, voorstander van het publiceren van de slaagcijfers van leerlingen in het hoger onderwijs naargelang hun middelbare school? Ik heb begrepen dat uw antwoord hierop ‘ja’ is, maar u kunt dat nog motiveren. Indien u daar voorstander van bent, op welke wijze zou u deze gepubliceerde cijfers dan brengen, teneinde onbillijke beoordelingen van de schoolkwaliteit te vermijden?

Mieke Van Hecke heeft hier wel een punt. U hebt ook al gezegd dat de slaagcijfers van een school op zich niets zeggen over de kwaliteit van een school. Een school met een zwakke instroom die deze instroom kan versterken, is een betere school dan een school met een zeer sterke instroom die maar lichtjes verbetert. We moeten een faire vergelijking kunnen maken. Hoe vermijden we onfaire vergelijkingen? Die cijfers moeten een kader krijgen.

Mieke Van Hecke is voorstander van het publiceren van de slaagcijfers, niet per school, maar per studierichting. Op die manier krijgt men een beter zicht op de waarde van die studierichting.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, terwijl sommigen hierin heel ver willen gaan en het liefst scholen met hoge en lage slaagcijfers met naam en toenaam gepubliceerd willen zien, houden anderen de boot af. Waar de meesten het wel over eens zijn, is dat publicatie van slaagkansen per studierichting wel zinvol en interessant is. Wie een tijd les heeft gegeven, voelt wel aan hoe dat in elkaar zit. Het katholieke onderwijs liet weten dat het nu al de cijfers per studierichting verzamelt en toegankelijk maakt op de website.

Het zou iets heel anders zijn als de slaagcijfers per school worden gepubliceerd. Dat zou aanleiding geven tot een vrij ongenueanceerde rangschikking, zoals de heer Bouckaert zei. Dat zou verkeerde signalen kunnen geven omdat leerwinst en dergelijke ook heel belangrijk zijn. In deze tijd dat internet alom tegenwoordig is en ouders en leerlingen te allen tijde het recht hebben om goed geïnformeerd te zijn, zou het raar zijn als de slaagcijfers per school niet toegankelijk zouden zijn. Correcte informatie verdient alleszins de voorkeur boven oncontroleerbare oneliners in schoolbrochures.

Ik heb daar zelf een dubbel gevoel bij. Minister, u hebt bekendgemaakt dat er dit schooljaar een website zal komen met de cijfers per studierichting. Wat is de stand van zaken van de website? Welke gegevens zullen erin terug te vinden zijn? Zullen er ook indicaties per school/onderwijsverstrekker in terug te vinden zijn?

Wat is uw standpunt met betrekking tot het al dan niet publiceren van slaagcijfers per school? Hoe denkt u deze cijfers desgevallend voldoende te kunnen afwegen in functie van de geleverde kwaliteit waarbij onder andere leerwinst, welbevinden, sociale vaardigheid en dergelijke worden weergegeven, zodat een globaal beeld per school ontstaat? Werden over dit onderwerp gesprekken gevoerd met de onderwijsverstrekkers?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister, ik heb een algemene vraag. U bent voorstander van het delen van informatie per studierichting en school. Laten we de studierichting als een objectieve zaak beschouwen. Als de scholen het gaan doen, is dat een ander paar mouwen. Ik vind het een zeer interessant gegeven. Ik vind het zeer positief dat u daar open voor staat. Vreest u niet dat het GOK-decreet en de inschrijvingsregels met het vrijgeven van die informatie onder zware druk zullen komen?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Toen dit in de pers kwam, deed het nogal wat stof opwaaien. Ik ken wel wat mensen in het onderwijs. Iedereen heeft er zijn eigen mening over. Dat is typisch voor leerkrachten.

De vraag is inderdaad of het wel allemaal één op één is. Wat is de correlatie tussen de middelbare school en succes in het hoger onderwijs? Wij zijn daar niet zo fel voorstander van die publicatie van slaagcijfers, wel van transparantie, maar dan per studierichting. Dat kan enige richting duiden, maar er moet eerst onderzoek gebeuren. Het slagen in het hoger onderwijs is van zoveel factoren afhankelijk. Het begint in het secundair onderwijs maar heeft te maken met studieoriëntering, studiebegeleiding, motivatie, inzet en het juiste zicht op de hogere studies. Ik weet niet of die publicatie de oplossing gaat brengen, we willen wel de mening van de minister kennen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Die zal ik u meteen geven. Dé oplossing zal dat niet zijn. Het al dan niet slagen is natuurlijk een combinatie van meerdere factoren, van de context, van

gebeurtenissen. Maar we hebben die informatie nu eenmaal, al is het nog niet zo lang. Ik ben altijd al voorstander geweest van transparantie. Zoals ik in een interview gezegd heb: er is nog nooit iemand gestorven door een cijfer. Vaak gaan mensen uit van de zaken die de school vertelt of die zij begrijpen, terecht of ten onrechte. Het is dus beter om te objectiveren en de informatie te geven, maar goed uitgelegd. De overheid moet dat zelf doen.

Ik wil geen rankings! Dat is onzin. Een school in het rijke groene blanke Brasschaat of Schoten is niet te vergelijken met een gekleurde school in Molenbeek of het hartje van Borgerhout. Daar zit een verschil op. Dat weten we. De thuiscontext speelt een rol, de socioculturele en economische factoren. Er zijn verschillen. Het heeft totaal geen zin om beide scholen te ranken, en we zullen dat dus ook niet doen.

We werken in twee fasen. In de eerste fase gaan we voor alle scholen per studierichting kunnen aangeven wat de kansen zijn om een professionele bachelor of een academische bachelor te halen. Dat is relevante informatie voor ouders. Ik geef een heel concreet voorbeeld. Als je een diploma economie-moderne talen hebt, bestaat de kans nog altijd dat je in een academische opleiding kunt slagen, maar de slaagkansen liggen wel significant veel hoger in een professionele bachelor dan in een academische opleiding. Ouders hebben het recht om dat te weten. In sommige technische richtingen zijn de doorstroomkansen ook vrij hoog, maar mensen weten het niet. En dus willen we die informatie in een eerste fase op macroniveau ter beschikking stellen.

Dat geldt trouwens niet alleen voor de doorstroming naar hoger onderwijs. Het kan ook interessant zijn om je kansen op de arbeidsmarkt te zien. Die informatie zullen we ook ter beschikking stellen.

In een tweede fase – ik wil dat nog tijdens deze legislatuur – zullen we dat ook per schoolniveau doen, maar we zullen het clusteren. We hebben profielen van de scholen, op basis van leerlingenkenmerken. We kunnen de profielen, de gegevens, de leerlingenkenmerken koppelen aan de gegevens van de doorstroming in het hoger onderwijs. Je maakt dus geen rankings, maar je classificeert ze op basis van dezelfde profielen.

Zo krijg je ook voor de scholen zeer interessant materiaal: een school met een bepaald profiel en een bepaalde context kan bekijken wat de output in vergelijkbare scholen is. Dan heb je nog altijd verschillende mogelijke verklaringen, maar het kan een heel belangrijk middel zijn voor de beleidsvoering van een school.

We moeten daar trouwens geen debat over voeren. De wet op de openbaarheid van bestuur verplicht ons om die openbaar te maken. Vorig jaar heeft een krant trouwens al per school een overzicht gemaakt van de A-, B- en C-attesten en dat allemaal gepubliceerd.

Ik vind dat ouders die informatie mogen hebben. Dat is een element bij de studiekeuze. Ik ben het eens met Mieke Van Hecke dat er nog veel andere factoren meespelen. Daarom vind ik het belangrijk dat wij als overheid dat soort informatie zelf ter beschikking stellen. We zullen dat doen op de website onderwijskiezer.be, omdat je daar ook heel wat andere informatie kunt vinden over kiezen. Daar wordt dat in een veel bredere context geplaatst. Dat lijkt ons belangrijk.

Uiteraard zullen we dat doen in nauw overleg met de koepels en het GO!, dat spreekt voor zich.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik was blij met de reactie van de minister, want de geheimdoenerij over die zaken stimuleert alleen maar cowboyverhalen over scholen. Sommige scholen hebben dan de reputatie heel excellent te zijn, terwijl andere een ‘disaster’ zouden zijn. Als dat geobjectiveerd wordt, blijkt dat dikwijls veel minder het geval te zijn.

Het zal de scholen voor een stuk ook responsabiliseren, op twee manieren. Ten eerste kunnen de scholen waar de resultaten in het hoger onderwijs misschien wat minder zijn, zelf

informatie en een verklaring geven, bijvoorbeeld door te wijzen op het profiel. Ten tweede zal het de scholen responsabiliseren om de studiekeuze beter te begeleiden. Want vaak zijn slechte resultaten in het hoger onderwijs niet het gevolg van het feit dat de leerlingen slecht zijn of van de slechte kwaliteit van het onderwijs, maar van het feit dat de kinderen verkeerd georiënteerd worden. Ik denk dus dat dit een stap in de goede richting is.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik ben het ermee eens dat het een goed initiatief is. Ik heb alle begrip voor het feit dat men in twee fasen werkt. Ik ben het ook eens met de opmerking van de heer Bouckaert dat het scholen kan responsabiliseren en een en ander kan verduidelijken voor de ouders, want nu bestaan er inderdaad heel wat verhalen die in de praktijk helemaal niet blijken te kloppen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik ben blij dat de minister een redelijke, voorzichtige aanpak hanteert. Het macroniveau per studierichting zal zeer interessant zijn. Wat hier nog niet ter sprake is gekomen, is dat je hier het gevoel krijgt dat het over ‘leerfabrieken’ gaat, dat je met producten werkt die zo efficiënt mogelijk moeten zijn. In het onderwijs is dat een gevoelig punt, omdat men niet alleen opleidt in functie van het halen van een zo goed mogelijk diploma en een zo goed mogelijke plaats op de arbeidsmarkt, maar het ook om het opvoeden zelf gaat, het op weg gaan met de leerling. U merkt zelf in uw discours dat het woord ‘output’ in deze context altijd een beetje moeilijk is.

Ik wil gewoon die principiële bedenking meegeven. Dat is een bekommernis die we moeten meenemen. Maar ik ben het ermee eens dat het, zeker op het niveau van de studierichtingen, zeer interessant zal zijn, en ook, als het heel behoedzaam kan, per school op basis van leerlingenkenmerken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Tenzij ik mij vergis, heb ik niet echt een antwoord gehoord op mijn vraag. Ik was enkele jaren vooruit aan het denken, minister. We zien vandaag dat er in bepaalde grootsteden zeer weinig keuze is voor een school. De lagere school kies je op dit moment in Brussel en Antwerpen niet zelf voor je kinderen. Door het Inschrijvingsdecreet wordt de school voor jou gekozen.

Binnen een paar jaar kampen we in het secundair onderwijs met hetzelfde probleem en kunnen ouders niet zelf een school kiezen voor hun kind. Ik juich toe dat u de ouders toegang geeft tot alle data. Ik ben ook blij dat u bijkomende informatie hebt gegeven over de context. Het gaat namelijk inderdaad niet over naakte slaagcijfers, ook de context is belangrijk. Indien die ouders dan echter niet zelf een school kunnen kiezen voor hun kind en op de website van de Vlaamse overheid zien dat de school waar hun kind schoolloopt niet de hoogste slaagcijfers haalt, zullen zij zich benadeeld voelen.

Ik voorspel dat er heisa van komt. Ik zie wel een probleem in de combinatie van open data – wat ik toejuich –, de zeer stringente inschrijvingsregels en een capaciteitsgebrek in de steden. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik ben er altijd en meteen voorstander van geweest het cijfermateriaal ter beschikking te stellen. Ik denk dat het zeer zinvol is om die cijfers ook op te volgen binnen het hoger onderwijs. Nu richten wij ons volledig op de kwaliteit van het secundair onderwijs. We bekijken welke profielen doorstromen en kans op slagen hebben. Het hoger onderwijs heeft echter ook de opdracht om aan de slag te gaan met bepaalde doelgroepen. Dan is het wel interessant om te bekijken wat de slaagkansen zijn aan de hogescholen en universiteiten, niet alleen in het eerste jaar, maar ook in het tweede, derde, vierde en vijfde. We moeten nagaan of zij slagen in de opdracht om met bepaalde doelgroepen aan de slag te gaan. Als zij de eindtermen hebben behaald van het secundair

onderwijs in bepaalde richtingen, zou dat moeten inhouden dat zij in staat zijn om aan een hogeschool of universiteit goed voorbereid bepaalde opleidingen te volgen. Als echter blijkt dat dat, wegens een bepaald profiel van een leerling, toch niet lukt, is het heel interessant om ook over die cijfers te beschikken. We moeten ook dat materiaal in kaart brengen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■